

MEXIKO



Vyprávění o bozích, feferónkách a hadovi, kterému jsem neutek.

Tuto knihu věnuji mým drahým rodičům, své něžné ženě, milovanému synovi a jako obvykle, všem svým dobrým kamarádům.

Pak se však Georgeova tvář rozjasnila a objevil se na ní onen trochu pot'ouchlý úsměv, jímž je častoval, když jim věštil nejistou budoucnost a předpovídal, že na ně nakonec přece jen dojde: „Já budu, kamarádi, sedět pěkně doma v teple, kdežto vy budete dostávat pořádně do těla, ztraceni v divokém Yucatanu!“

Zane Grey
„Ken Ward v džungli“

MEXIKO

Vyprávění o bozích, feferónkách a hadovi, kterému jsem neutek.

PŘEDSKOK

Předskokan si fluše do brýlí, ošoupává přimrzlý sních a rozjíždí se. Špatný odraz. Valí oči a otevírá hubu. Boční vítr kazí let. Dopadá tvrdě, nemůže vstát. A už ho nesou nešťastníka. Zlomená lyže, zlomené sebevědomí a málem zlomený vaz. Diváci váhavě tleskají a už vědí, o čem to dál bude, a jak to taky může skončit.

PROLOG

Do knih jsem se zbláznil ve věku, kdy v mém mezinoží teprve dosychala plenka. Autíčka, kyblíčky i medvídci fidlali druhé housle a na vrcholu hory mých oblíbených hraček zářila knížka. Ta první, zapálivší doutnák mé budoucí vášně, se jmenovala Franta Žalud a jeho přátelé, nebo nějak podobně. S láskou jsem jí žmoulal stránky, olizoval hřbet, trhal z ní kousičky a schovával je po kapsách. Usínal jsem s ní i procítil, na vycházky ji bral napěchovanou pod tričko, než jednou odrbaný Franta Žalud zmizel. Prý odešel a zabloudil, blafovala taktně maminka. Já ale vím, že nejspíš letěl do popelnice, ovšem to mi tehdy nikdo nedokázal přiznat. Jak vzpomínají rodiče, nezvykle zdrcený a silně traumatizovaný jsem Frantu oplakával několik dní. Řval jsem jako pavián, než smutek zcela vymazaly nové knihy a další hrdinové. Brzy jsem přelouskal „máma má maso, Ema nese mísu“ a pak četl, četl, četl, vše, co má dětská ručka uchvátila. S potěšením čtu dodnes a prožívám to stále stejnou dětinskou vervou. Stačí několik stránek a měním se ve Frantu Žaluda, Jindru Hojera, Oldu Shatterhanda, Emila Holubů. S Thorem Heyerdahlem odplovám na voru Kon-Tiki, radím Sherlockovi vyřešit případ, Žižkovi léčím oko. Stávám se snadno kýmkoli, dostávám se kamkoli a věřte, mám pokaždé veliké problémy s návratem do reality.

V hluboké úctě před vámi sklaním hlavu, páni autoři. Napsat, byť jen milostný dopis je velká práce, (Mimořádně na milostné básničky a psaníčka jsem býval celkem kanonýr a nejednou dobře trefil. Ničko, snad těm kecům nevěříš!) ovšem napsat něco tak, aby se to stalo hnacím motorem, inspirací, zábavou, pomocníkem nebo laskavým pohlazením, je dle mého názoru krvavá dřina v lomu, ke které nestačí jen vědět jaké i-y. Je potřeba i jistý vypravěčský talent, fantazie, trpělivost, a především obrovská odvaha. Některé knížky se vyvažují zlatem, jiné, ty, které nenajdou žádného čtenáře, takzvaný brak, někdy končí v kamnech. Já však považuji všechny za cenný poklad. Než dát knihu sežrat plamenům, raděj spalte mě, inkvizitoři! Zvláště si pak cením ty, které vlastnoručně plodím, neboť jsou mojí vlastní kůží, s níž jdu na trh. Podruhé smekám, páni spisovatelé, zejména vám, kdož jste stejně nezkušení zelenáči jako já.

Touto knížkou bych rád vzdal hold autorům mně nejmilejším. Kapitánům, jež v rozbořených mořích poctivě vedou loďní deníky, trosečnickům posílajícím vzkazy v lahvích, polárníkům, jimž při psaní umrzají prsty, badatelům, dobyvatelům, průkopníkům, všem těm, jejichž dobrodružství jsou syrově opravdová a nakažlivě lákající, všem těm, kterým závidím a které bych tak rád následoval.

Držte mi palce, protože skáču z neznámého můstku a mám rozklepaná kolena. Pokud dopadnu tvrdě, prosím, očekávám soucit a měkká nosítka.

2. listopadu 1998: Letadlo společnosti British Airways zařvalo a zvedlo svůj zadek z Ruzyně směrem na Londýn. Nička i já jsme zamáčknuti do sedadel mlčeli a pokoušeli se uvěřit tomu, že

nás čeká měsíc pod mexickým sluncem. Pohlcovalo nás nadšení a cestománie, i když nám ve středním uchu tloukla na bubínek píseň nekonečného lamentování a sýčkování naší maminky.

„No, to snad nemyslíte vážně! Mexiko, taková hrůza a bída! Vy nejste normální!“ Švihla po nás svůj oblíbený slogan: „Je to tam samej svrab a neštovice. Teď jsem slyšela, jaký jsou tam hrozný záplavy, zemětřesení a hurikány. Mrzí tě život, ty vole, a tu Blanku taky?!“

„Právě, že nás život nemrzí, ale baví. Klídek maminko, nemůže se nic stát.“ Sbalili jsme si do bágelů několik triček, kameru, foťák, prášky na průjem a na čele s křížkem od babičky hurá za velkou louži. Nejdříve jsme přeletěli do Londýna a tam přisedli na linku stejné společnosti, kurz Mexico City – největší metropole světa. Éro mělo vzhled přerostlého okřídleného mastodonta, v jehož panděru nám nastala dvanáctihodinová nuda. Žádná trhlina v trupu, žádný blesk do motoru, ani únos, hysterka, zvracení, zkrátka nic. Jediným vzrušením během letu byla konzumace jídla. Nažrat se jak to hovado je celkem dobrá zábava. Získal jsem cent'ák v pase a přišel o knoflík u gatí.

Z DENÍKU

... Zdeny se polil žlutým juice. Komentuje to slovy: „Tak jedno triko je v prdeli, to mi moc nezbyde než doletíme.“ ... Kdybychom létali od rána do večera každý den, za chvíli by letadlo nevzlétlo, protože bysme každý vážil jak naložená vejtraska... Je 18.00 hod. (ale asi jen na mých hodinkách) a my se musíme povinně připoutat kvůli turbulenci!!! Žralokům pod námi už tečou sliny...

Letadlo obrousilo břichem hory, na nichž se rozkládá ve výšce 2240 metrů nad mořem monstrózní město Mexico City. Letěli jsme tak nízko, že šlo spočítat pihy na nose seňority čučící k obloze. A to svítil jen měsíc, hvězdy, a vlastně také miliarda žárovek noční metropole. Nad oceánem Nička hrůzou zatajila dech a teprve po dosednutí na přistávací plochu si hluboce oddechla. Našli jsme zavazadla, pak počmárali nějaké formuláře a opustili příletovou halu. Vchod do metra byl za rohem, takže jsme skočili do prvního vagónu a doufali, že jedeme k jednomu z centrálních autobusových nádraží.

3. listopadu: Naše první dojmy byly mírně panické.

„To snad není možný, tady je kosa jak hrom a my máme jen kraťasy.“

„Ježiši, Zdeny, koukni se. Tady je to samej cikán. Určitě nás zabijou a vokradou.“

„No jo, rychle pojď a buď ve střehu. A nedívej se tak na ně! Máš peněženku? Máš? Tak si jí vraž někam hodně hluboko, ať ti jí nikdo nečórne.“

Bylo po půlnoci místního času. Na autobusáku krom biletáře ani noha. „Spoj, který potřebujete, odjíždí v 8.30 ráno, ale můžete těch *několik* hodin posedět tady, v teple čekárny.“ Možná něco takového nám sděloval muž u okénka. Říkal pořád óčo a já odpovídal: „Nevím, ó čo vám jde, pane.“

„Óčo, óčo, komprende?“ on zase a do vzduchu načmáral sněhuláka. (Óčo znamená španělsky osm, to abyste i vy věděli, o čo šlo.) Pak jsem pochopil, že jediná řeč, kterou se v Mexiku nejsnáze domluvím, bude pantomima. Každou chvíli nás někdo obtěžoval, abychom ukázali lístky na autobus jako důkaz, že máme právo v čekárně čekat. A tak jsem vždy lovil v mých četných kapsách a ukazoval. Nejprve uklízečům, pak strážníkům, somrákovi a potom už jsem raději lístky neuklízěl, celou noc je držel v ruce a ukazoval úplně každému v okolí.

Z DENÍKU

... Místní cikáni pečlivě uklízí, což mění náš první dojem a už si nemyslíme, že všechny ty zvláštní ksichty kolem nás kují pikle... Takže sedíme tu už pět hodin, a ještě nám osm a půl

zbývá... Máme vyměněných pár dolarů, tak můžem chodit na sanitarias (WC)... Dali jsme si místní kávu a raději jsme jí hned přelécili 70% slivovičkou...

Luxusně vybavený autobus obří společnosti ADO přijel na čas. Perfektně organizovaná síť autobusové dopravy, jak se později ukázalo, naši českou hravě strčí do kapsy. Měli jsme před sebou více než den cesty na jih, do nížin, pokrytých deštným lesem. Jako první cíl našeho putování jsme si vybrali mayskou riviéru na poloostrově Yucatán. Autobus opustil město a stále klesal a klesal a (jestli nezemřel, klesá do dnes) neustálé zaléhání uší nám tuto skutečnost nepříjemně dotvrzovalo. Se změnou nadmořské výšky se úměrně mění i teplota a vlhkost vzduchu, ale tento fakt nám v příjemné klimatizaci ani moc nedocházel.

Z DENÍKU

... Na první zastávce vylézáme a poprvé okoušíme, jak se dýchá v Mexiku ve dne. Asi nějak jako v obrovské prádelně. U benzínky prodávali odrbanci ozbrojení rezavými mačetami papagáje... Cestu lemují palmy a scenérie známé z filmů o expedicích hledající prameny řek, konec světa, Tarzana nebo jinou expedi, ztracenou v bílém fleku na mapě. Občas je vidět mučáčo na koni, osel, volavka, kráva či záplavy, následek období dešťů. V chudých a špinavých vesnicích se po silnicích loudají psi a prasata...

4. listopadu: Autobus konečně vyhodil kotvu. Kankún. Na přestup zbyla jen chvíle, ale i ta stačila k tomu, abychom nasáli podvečerní vzduch prosycený mořem, vůni bujné vegetace a odkudsi přitáhlo tajemné aroma mexické kuchyně. Poslintal jsem se. Tři dny a tři noci téměř beze spánku nás poněkud zdevastovaly. Mátožnými pohyby jsme se proplétali mezi neobutými obyvateli s typicky kulatými obličejí. Boty jim nechybí, naznají stres a vůbec nikdy nespěchají, takže náš vláčný stav zfetovanců vlastně nevzbuzoval pozornost. Ptáci cizokrajňáci na okolních stromech kdákali a teplo finské, tedy mexické sauny, trhalo teplotní rekordy.

„Bezva počasí, vid’!“ zlomyslně jsem se zašklebil na Ničku, která vedro moc nemiluje a bytostně nenávidí propocené spodní prádlo, tričko, kalhoty atakdále. Odpověděla vzteklým pohledem, rozrazila houf mexických spolucestujících a vnikla do vozu, pod ochranná křídla pana Érkondyšna. Já se přesvědčil, zda bagáž leží bezpečně v zavazadlovém prostoru, jestli ten postarší autobus opravdu jede na Tulúm a vtipně zavelel šoferovi: „Můůůžéééš!“ Na volání reagoval úplně jiný pán. Spustil se prudký, tropický lijavec.

Z DENÍKU

... V pauzách na cestě jsem vždy koupil vodu a sendvič, ale po příjezdu do Cancunu mě hlad donutil koupit obalenou čilipapričku a dvakrát nějakou plněnou žemli, kterou prodavačka dokonale uhňoucala v ruce. Bud' zdrávas sračko! Před chvílí jsem vykadil poslední tuhé hovno a nyní se již (po dvou pivech) vkrádá do zadku průjem...

Mnohý čtenář se v tuto chvíli pohorší, ohrne ret. Dokonce si odplivne. „No teda, to už ten Pachman přehání. Blázní nebo co? Koho může zajímat čtení o stolicí? Vulgarita!“ Proto uvádím na vysvětlenou: K tomu, že píše stylem *hrubý dlaždič*, existují dva důvody. Chci zachovat autenticitu našich záznamů z cestovního diáře a za druhé, ze zkušenosti vím, že právě zmínky o průjmech a podobných nechutnostech sužujících cestovatele, mé přátele vždy zaručeně pobaví a rozveselí. I mé mamince přinášejí mnoho úspěchů a ovací historky, týkající se choulostivých situací, do kterých jsem někdy zabředl. Ona je totiž svým nezapomenutelným, jadrným způsobem vypráví kdykoli, komukoli, kdekoli, a hlavně pěkně nahlas. Tak příkladně, i mé neteře se před spaním, namísto klasických pohádek, domáhaly pikantních příběhů z mého života.

„Babi, prosím tě, řekni nám zase tu, jak byl strejda ve vaně.“

„No dobře, ale nejdřív vyčůrat. Honem, ať se mi tu zase nepochčijete do postele. Hotovo? Tak tedy to byl Zděnda ještě malej. Dala sem ho do vany a von, a to mi dělal pořád ten parchant, že musí na záchod. A nák to neudržel a posral se. Plavalo to kolem něj, tak sem zařvala, aby se nehejbal a běžela sem do kuchyně pro dědův hrnek na čaj, abych mohla něčím to hovno vylovit. Než jsem se stačila vrátit, tak von na mě hulákal: „Mami, nespěchej, už je to vyřízený.“ Když sem vešla do koupelny, myslela sem, že mě vomejou. Co myslíte, že ten čuňák udělal? Milej Zděneček si všimnul, že nám chybí těsnění kolem vany, tak pochytil ty hovna ručičkama a všechny ty škvíry s nima vytmelil. Zbytkem potom vymazal spáry mezi dlaždičkama. To bylo na mrtvici.“

Neteře se řehotaly až postel drnčela.

„Babi, pověz to znovu. Babi, ještě jednou, prosím!“

„Ne, je moc hodin. Dejte mi pusy a koukejte spát,“ řekla máma a než opustila dětský pokoj, otočila se, za brýlemi jí blýsklo a zašeptala: „Povim vám to zase až zejtra, jo?“ Tímto dokladuji skutečnost, že ani ze strachu, jak by mohla utrpět moje důstojnost, se rozhodně zápachajícím tématům vyhýbat nehodlám. Moje maminka mě totiž v tomto ohledu bezvadně zocelila.

Poloostrov Yucatán z jedné strany omývá Mexický záliv a z druhé Karibské moře. Dohromady je to docela dost vody. Když si k tomu přidáte dvacátou rovnoběžku a Severní rovníkový proud, který činí z Yucatánu rovníkovou oblast, pak vám z toho vyjde pro Čecha opravdu nezvyklé prostředí. Já s Blankou jsme se změně podnebí přizpůsobili celkem rychle. Myslím si, že to bylo díky únavě z dlouhé cesty. Silnicí, která byla stejně jako ostatní v této oblasti, absolutně přímočará, obklopená neprůstřelnými stěnami zelené hmoty, jsme doharcovali až do Tulúmu.

„Jste tady,“ pobídl nás prodavač lastur. Nebýt jeho, nikdy by nás nenapadlo opustit bezpečí autobusu na tak nezáživně, opuštěně až podezřele vyhlížejícím místě. Jako jediní vystoupivší jsme stáli na omšelé ulici a odmítali uvěřit informacím o významnosti tohoto města. Města? Vísky jak dlaň! Zapadáková! Zaprášené, zaplivané díry! Prý archeologicky cenná zóna s překrásnými mayskými stavbami. Prdlajs!

„Ničko, tady chcíp pes!“

„Ještě ne, pořád dejchá. Podívej se.“ Opodál na zemi polehával Alík a z boláků na kostnatém těle mu lezli červi.

Koupili jsme si kanystr pitné vody a jeden velice ochotný taxikář, na ryto čekající jak dravec na kořist, nás zavezl do nedalekého kempu Don Armando. Tam shrábl peníze, odjel a pak někdo zhasnul slunce a byla tma. Nějak jsme nepočítali s tím, že noc i den trvá dvanáct hodin na chlup přesně. Udeří šestá hodina ráno či večer a cvak je tma, cvak je světlo.

V recepci nám jeden mladý indián dal klíče od bambusové chýše vybavené betonovou pryčnou a jednou rozpadající se židlí. Pohmatem jsme začali identifikovat spartánský inventář. Místo podlahy jen písek a termiti. Nad pryčnou nějaké prostěradlo a hlouček moskytů.

„To je všechno?“ Ptala se Nička, zapálila svíčku a udiveně zírala do temnoty chatrče na lože Záhořovo. „Říkal jsi, že Don Armando je široko daleko nejlepší kemp. Já si tím nejsem jistá.“

„Nikam jinam už nejdu,“ říkám příšerně unavený, „taxík je už stejně v tahu.“ Na lůžko jsem hodil průsvitné prostěradlo, naši peřinu bez peří, a do dřevé lastury zapíchl "dos vela" - dvě vyfasované svíčky, protože elektřina pochopitelně v chýši jedové nebyla. Chabé plamínky blikotaly Ničce po tváři a zdůrazňovaly její naprosto zklamaný, téměř šílený výraz. Dostal jsem strach, aby v záchvatu nepřičetnosti nezmizela v černočerné tmě plné nástrah.

„Hele, Ničko, to je v pohodě. Pod', skočíme se najíst, noc nějak přečkáme a ráno se uvidí.“

„Tak jo,“ špitla ne moc přesvědčeně.

V prostorné restauraci patřící kempu vařili královsky. Pod jednou střechou z palmového listí byla krom jídelny i recepce a bar. Elektřina z agregátu a pevná podlaha. To nebylo tak zlé a navíc plný bachor v dohledu. Prvotní zděšení pominulo. Při objednávce jídla každý host hlásil své jméno, které, byl-li pokrm připraven, statná a fortelná kuchařka zavřeštěla do nitra kantýny. Jmenovaný pak u výdejního pultu dostal, co chtěl, jen já málem nedostal nic. Dobře vymyšlený systém totiž ztroskotal na mém jménu. Něco tak neskutečně složitého, jako Zdeněk, se totiž kuchařce – volačce absolutně nepodařilo vyslovit, ani přibližně napodobit. Pro první večer mě nakonec překřtila jménem Daniel. Natlačili jsme do sebe něco nádherně vonícího, báječně chutnajícího a jako břitva ostrého. Lahoda. Po jídle, již v mráкотném stavu, nás síla vůle odnesla do našeho doupěte a vzdor sajícím moskytům i dotěrným švábům velikosti hrocha, jsme na betonovém loži, stočení do klubka, přetvrdě usnuli.

5. listopadu: Ráno vyléčilo všechny temné večerní chmury. Bylo jiskřivé, teplé, šťastné a jak praví přísloví, bylo moudřejší večera. Indián z recepce nám přidělil kvalitnější chatrč s podlahou bez písku a dvojlůžkem s matrací. Dobře jsme posnídali a očekávané střešní potíže nenastaly. Stoupli jsme si na pláž a nastavili tváře slunci. Bylo slyšet křik rybáků. Moře šplouchalo a laskalo naše kotníky, po cestě ještě trochu nateklé. Vpravo břeh sypaný bílým cukrem krystalem, vlevo majestátní pevnost Tulum sedící na skále, před námi azurová hladina, obzor zdobený rybářským člunem, za zády naše chatrč obklopena palmami, na obloze beránek a pelikán.

„Tak si myslím, Ničko, že jsme v ráji.“

„To jo,“ řekla Blanka, zvedla velký kokos a nabídla mi ho, „kousni si.“



TULUM, PEVNOST NA POBŘEŽÍ

Před vchodem do pevnosti kdysi bývala vesnice s poddanými, kteří obskakovali mocnou mayskou vrchnost. Nyní vesnická obydlí nahradily stánky prodejců suvenýrů, obskakujících turisty. Nabízejí dečky, koberečky, šperky z kamínků, na kůži malované kalendáře, masky, obětní nože, vyřezávané sochy, indiánské naivní umění a keramiku, jejímž hlavním námětem je soulož, nebo ztopořený penis.

Stanuli jsme v němém úžasu na místě, které bylo po pádu Mayapánu nejmocnějším městem Yucatánu. Tulum byl vystavěn jako přístav a obchodní středisko na malebném útesu nad mořem. Čas mu zbrousil hrany a ošlehal fasádu, ale zničit úplně celou bývalou krásu nedokázal. Chrám fresek, Palác, Castillo postavené v mayskotoltéckém stylu i Chrám potápějícího se boha mají stále šmrnc a v torzech zdí tepe zvláštní tajemná síla. Největším zážitkem však pro nás bylo množství obrovských leguánů a agam, kterým se mezi vyhrátými kameny zdí daří královsky. Oni jsou teď vládci tohoto místa a hrdými postoji to dávají najevo. Nepozorným očím přítomnost těchto plazů, díky dokonalému mimikry, snadno unikne, ale já s Ničkou pořídil několik senza ještěřích portrétů, a dokonce jsme si sáhli na dračí ocas.

Z DENÍKU

... Pevnost Tulum je pevností draků. Všude se skrývají a nehybně stráží památky, které se tyčí nad hladinou Karibiku, barvenou snad všemi variacemi modře... Podcenili jsme polední žár a běželi do stínu, až když nám vřela krev a přetlak pískal v uších... Ted' pijeme pivo Victoria a Leon, a upouštíme páru v restauraci našeho kempu... Už nejsem Daniel, ale Pachita, Pachi,

psáno Paji, odvozeno od Pachman... Do piva se tu mačká citron, FUJ!!!... Myslím, že se líbím jedné milé dívce z kantýny...

6. listopadu: V kempu Dona Armanda jsme se poprvé setkali se svéráznou mexickou výzdobou míst zasvěcených modlitbám. V kostelech, katedrálách, ale i u domácích oltářů to vypadá jako na střelnici. Množství cinglátek a blýskátek, papírové a umělé květiny, obětní talíře se zrním nebo se smaženými kobylkami, neonové poutače, plakát Krista, štamprdle a nad vším diskokoule. Nesourodá výzdoba visí chaoticky po zdech i svatých, kteří potom už moc svatě nevypadají. S náboženstvím je to v Mexiku velice složité. Na území této obrovské země se vystřídalo, střetlo a promísilo značné množství kultur. K národům Olméků, Zapotéků, Mayů, Toltéků, Aztéků a dalším předkolumbovským kulturám se ostrým mečem prosekala španělská církev a katolická víra, která s ostatními koloniálními vlivy vytvořila z náboženství v Mexiku obdivuhodný spletenec.

Zašli jsme do vesnice a nakoupili pitnou vodu a kukuřičné sušenky. Jediný obchod v okolí nic lepšího ani nic jiného nevedl. Vlastně ještě měli tequillu, cigára a olej do auta. Okoukli jsme i hospodu, bar a zdejší obytná stavení, která měla k našemu údivu střechy výhradně z palmového listí. U několika střech poničených nedávným hurikánem nám chlápci předvedli, jak snadnou prací je oprava krytiny. Jeden sekal listí a podával druhému, který ho šikovně zastrkoval. Záplata za moment, celá střecha za chvíli. Po krátké úvaze údiv vystřídalo pochopení. Jiná, než listová střecha je blbost. Počítá se s tím, že střechu občas rozmetá živel. Je tedy zbytečné platit za materiál, když palmového listí je tu všude habaděj a zadarmo. Navíc, střecha z listí je prodyšná, za dešťů skoro nepropře a ve větru hezky ššššustí.

Vzpomínám si na své nejoblíbenější klukovské hry. Pěkně do ruda opálený jsem lital po lese a klacek pod mým zadkem byl nejlepší arabský hřebec. Šíškami jsem bombardoval Posázavský pacifik a ryby střílel lukem. Neexistovala dokonalejší prerie než mezi borovicemi u Kamenného Přívozu. Nebyl zlatonosnější potok než ten nedaleko Sázavy. Svá dobrodružství jsem prožíval i v době pubertální. Ve scénáři přibýlo jen chmýří pod nosem a lovení sladkých dívek, ale touha být drsným chlapákem zdolávajícím nástrahy divoké přírody zůstala. Diskotéku jsem dosyta ztrapněný svými tanečními křecemi vytrpěl jedenkrát, zato na film Dobyvatelé ztracené archy jsem šel nejméně patnáctkrát. A co teprve vandry! Ohně pod hvězdami, drnkání do strun v rozhoupaném vagónu, usínání pod klenbou křivoklátské jeskyně. Překrásné! Překrásné, jenomže přeci jen všem mým dobrodružstvím scházelo nějaké ostré koření, či co. Chyběla jakási výjimečnost, a proto se do mě myšlenka na cestu za dobrodružstvím vyrazit třeba až na druhý konec světa zavrtávala stále častěji. Samozřejmě to byla hloupost. Dnes už vím, jak výjimečné bylo všechno v říši dětské fantazie. Jak peprný a úžasně napínavý příběh můžete prožít v českém lese, při plavbě po proudu Vltavy, nebo cestou z pražské hospody.

„Ničko, poletíme do Mexika,” povídám jednoho večera. Blanka vypnula video, zrovínka byl ve finále Černý Korzár, otočila se na mě a zlehýnka zvedla obočí.

„Cože?”

„Jsem si myslel, do Mexika, že bysme mohli.”

Obočí povylezlo o něco víc. První překážka: zdolat Ničku. Hlavně ji nepolekat, uvažoval jsem. Takticky předhodit oblíbenou návnadu a zlehýnka zaseknout.

„Jak tě to vůbec napadlo?” zeptala se s nerozlušitelným výrazem.

Rychle jsem spustil předem pečlivě připravenou palbu možných mexických lákadel: „Teplíčko, mělké moře, skutečně mělké, láska. Papáníčko éňoňuňo, zvířátka, kam se podíváš, pyramidy.” Básnil jsem o příjemné, nenáročném dovolené, ale tajně si představoval nebezpečnou cestu nehostinnými kraji, setkání s lidojedy, s jaguárem velikosti krávy nebo boj s anakondou.

„Jaký zvířátka,” přerušila mě Blanka.

„Tam uvidíme všechno možný,” nabral jsem vzduch a totálně blbě se nechal unést svým nadšením, „krokodýly, infikované hmyz, v moři žraloci a představ si, miláčku, v Mexiku potkáš jedovatého hada na každém kroku!”

„Pátý den. To tak strašně letí. Na dosah mám džungli skrejvajících zubatých chřtány, zlatý poklady a masožravý Adélky, a já na pláži obaluju svůj paňourskej zadek pískem,” přemítal jsem a pokoušel se odůvodnit, proč by mě vegetační pobřeží nemělo blažit. „Jo. Tady jsem chtěl být, prožívat největší dobrodružství svého života, podepsat členství v partě sedmi statečnějších. Teď jsem tedy na jihu Ameriky, a co? Kde nic, tu nic,” provokoval jsem v jednu chvíli sám sebe.

„Ty moulo, přeci jsi sem neletěl dělat bábovičky a chlastat pivo v baru?” hecoval mě rarášek vnitřní hlas. „V této divoké zemi máš jedinečnou příležitost zažít příhody vžiláchtuhnekrevný, tak nemrhej časem, ty vole!”

O pravdivosti raráškových slov týkajících se vžiláchtuhnekrevných příhod jsem se v brzké době nemile přesvědčil, ale pátého dne, omámený slunečními paprsky a přímo hmatatelným klidem vyzařujícím z celého okolí kempu, jsem prozatím vnitřní hlas pustil po větru a bezstarostně dál lenošil. Bloumali jsme s Ničkou sem tam, od palmy k palmě. Pozorovali jsme lovcí pelikány, koupali se a já adrenalin zlehýnka dráždil pouze při potápění mezi korálovými útesy.



Z DENÍKU

... Kupuji redukci na zástrčku, snad si tedy konečně dobiji baterky... Máme nájemnici. Je to pěkná kočka, ale bohužel má ostré dráčky, hladím-li ji, příliš nahlas vrní, mňouká a vyžaduje sýr... Přírodovědné poznatky bez záruky: Pod kůrou palem sídlí ohromní zrzaví mravenci. V křovinách na pobřeží často uvíznou langusty. (Nebo jen jejich krunýře?) Jakmile se u břehu objeví rybářský člun, slétnou se rybáci k hostině. Ve skalách na pobřeží se skrývá spousta ještěrek, agam a gekonů...

7. listopadu: Nacházeli jsme se na pobřeží, z kterého bylo na Kubu, coby kamenem dohodil, tak nebylo divu, že vojenské čety v plné zbroji pochodovaly po plážích a bedlivě sledovaly Canal de Yucatán, zda přes něj náhodou neplave emigrant, či sám Fidel Kastról v neckách. Ten den jsme zasvětili moři. Bylo zbarvené do nejkrásnější modře, kterou jsem kdy viděl. Kolem se táhlo pásmo korálových útesů, zalezl jsem tedy pod hladinu a zapomněl na čas i suchozemský svět. Kochal jsem se pestrými rybkami obývajícími útesy a cvrnkal je do ploutviček. Ven z vody mě vytáhlo až varovné Niččino upozornění:

„Zdeny, mám dojem, že potapěčský brejle ti přirůstaj k vobličejí. Podívej, mezi tím, co si se potápěl, nasbírala jsem několik suvenýrů," řekla a ukázala na hromadu obřích lastur.

„Vždyť každá váží nejmíň pět kilo!" namítal jsem.

Nička zesmutněla. Společně jsme pak vylosovali nejkrásnější z těch gigantích mušlí a teprve když jsem odkýval, že ten náklad budu tahat ve svém batohu, opět jí zazářily oči.

Na každém kroku jsme potkávali gekonky, agamy, leguány. „Buenos días egzoti (píšeme exoti). Jak se vám daří?“ Gekoni dokáží velice rychle přizpůsobovat barvu své kůže okolí, proto často efektně po kouzelnicku zmizí. Mám dost dobrých fotek s gekony, škoda je, že gekoni na nich jsou neviditelní. Ty maličké ještěrky mají placaté prsty, které jim slouží k lezení po hladkých stěnách, což názorně předváděly na kachlíčkách koupelny, nebo v jídelně našeho kempu. Nejraději se ukrývají poblíž žárovek a číhají na hmyz přilákaný světlem. Sledovali jsme scénu, která potvrzuje kuráž gekonů a velikost tamního hmyzu. Bylo to u večere. Zrovna jsme zdolávali nějaké bezva dušené pojo - kuře, když připlachtila mūra připomínající nažraného vrabce a zamířila k lampě, u které, jak jsme věděli, číhalo několik gekonků. Jen co mūra usedla, vrhli se na ní tři gekoni. Dva jí tlamičkami chytli za křídla, třetí se sápal na její hlavu. Několikaminutový, fascinující zápas, na jehož konci pocuchaná mūra setřásla útočníky, odletěla a gekoni zalezli zpět do úkrytu, nás zcela uchvátil. Já i Nička jsme unešeně zírali, zatímco ostatní hosté restaurace, netušící, jaké drama se jim nad hlavami odehrálo, poklidně vylizovali talíře.

Když píšu o ještěrkách, nesmím opomenout obří leguány, dlouhé snad dva metry a těžké několik kilogramů. I oni dovedně šplhají, místo placatých prstů, jim však lezení umožňují dlouhé, zahnuté drápy. Řeknu vám, byl to podivný pocit vidět takového kolosálního tvora ladně se pohybujiícího po kolmé zdi. Jeden vypasený macek obratně slezl mezi stoly naší restaurace a potom nám ukázal, jak přísně teritoriální dovedou tihle draci být. Okolí recepce a jídelna byl jeho rajón. Pochodoval nám pod židlemi a dojížděl zbytky. Občas dostal od indiána v recepci banán. Taky psovsky ochcával kdeco, neboť to k teritoriálnímu chování patří. Jedenkrát do této jeho idylky vpadl nevědomky jiný, také dost statný ještěr. Nastala bitka, při níž se oba leguáni postavili na zadní a přetlačovali se. Mrskali ocasey a rozeklanými jazyky po sobě syčeli nejspíš sprosté urážky. Náš starousedlík zvítězil, udýchaný usedl na kámen, důstojně nastavil hruď sluníčku, a jestli se nepřehřál, sedí tam dodnes.

Z DENÍKU

... Půjčil jsem si slavnostní mayskou čelenku. Je těžká, nepohodlná a kouká z ní hlava lelkovitého ptáka žijícího v jeskyních... Jdeme, jdeme a spatříme bar. Sedli jsme si, pijeme příliš drahé kafčo, a z české rozhlasové stanice posloucháme české tlachání. Otáčím se za zdrojem rodné řeči a jejda, to není z rádia. Potkali jsme na nejneskutečnějším místě dvě letušky, které jsem znal jménem.

„Simono! Markéto!" křikl jsem na ně a ony čuměly hůř než my na to, jak je ten svět malej. Daly nám několik rad na cestu a flašku becherovky, po které jsme vděčně sáhli... Klukovi z recepce, Miguelovi, nabízím jako suvenýr českou minci. On chvíli loví ve šrajtofli a pak ukazuje české pětikilo. Jasně naznačil, že si tu dvoukorunu můžu zase klidně strčit do kapsy...

8. listopadu: Polykali jsme poctivě antimalarika. Možná naše péče o zdraví byla přehnaně choulostivá, avšak po nočních, nervy drásajících a krev upíjejících náletech moskytů, nám to tak vůbec nepřipadalo. Moskyti chlastali jako protržení, protože pít se musí v Mexiku hodně. I my se bránili dehydrataci. Aby nás neskolila, mizel v nás každého dne, kromě vody z desetilitrových barelů, řádně ocitronovaný obsah z četných lahví piva. Pivu jsme důvěřovali více než vodě. Dokonce jsme ocenili citron a sůl, která se k pivu podává. Pivo s těmito ingrediencemi totiž dokonale osvěží. Jídlo bylo zpravidla silně kořeněné, přesněji pálilo jak svině, i to je ale účelné, protože koření made in peklo podporuje chuť k jídlu, která v tíživém vedru není valná.

Recept nevhodný pro zhýčkané tlamičky, vhodný pro zvláště nevlídný hic:

PÁLIVÁ FAZOLOVÁ POLÉVKA S CHILLI A DRCENÝMI ŽILETKAMI.

Na pánvi s těžkým dnem rozehřej 3 lžíce oleje. 2 cibule nakrájené nahrubo a 1 prolisovaný česnek osmahni, až zesklovatí. Přidej 1 lžici kmínu, 2 lžičky mleté papriky a 1 pokrájenou zelenou chilli papričku a vše 30 sekund míchej. Přidej 200 g mletého masa a opeč ho, aby bylo světle hnědé. Velké kusy rozmačkej vidličkou. Přidej 85 g pálivého rajčatového protlaku, 800 g rajčat nakrájených na kousky, 850ml kuřecího nebo zeleninového bujónu, 1 lžičku oregána, 1 bobkový list, 150ml piva a čerstvě umletý černý pepř. Dobře promíchej a přiveď k varu. Pak pánev zakryj a 35 minut nech zvolna vařit. Kontroluj, zda je v pánvi dost tekutiny, případně přilij vodu. Přidej asi 350 g červených a bílých fazolí z konzervy a nech 15 minut pomalu vařit. Na talíři pak pokapej citronem a posyp drcenými žiletkami. Podávej s chlebem nebo vekou. Dobrá rada navíc: Kdo miluje své útroby a zejména řitní otvor, necht' se na ty žiletky vyprdně!

Za soumraku jsme se prošli kolem hranice pralesa. Na větvích nízko nad zemí byla termiště. Na pestrých květech posedávali krásní motýli monarchové a motýlí obři, které neznám. Tu se nepřírozně hnula větvička, tam se cosi hrabalo zpod listů a my otáčeli vyplašeně hlavy za každým zvukem. Porost ožíval tisíci neviditelnými tvory a neznámé nahánělo trochu strach. Chvění a vibrace nespoutané přírody drnkaly na naše duševní strunky. Bylo příjemné lekat se šramotů, jekotů a všelijakých bzučení.

„Nevím jak ty, ale já bych radši už šla,“ řekla Nička a chytila mě za ruku, „za chvíli bude tma.“

Ucukl jsem před vrčící okřídlenou potvorou.

„Tak jo.“ Vykročil jsem na cestu zpět a stále se ohlížel za zvláštním stínem. Citelně nás něco vtahovalo za barikádu zeleně. Přisahám, že citelně. Duchové pralesa mají dlouhé prsty.

„Taky, vid'?“

„Co?“

„Taky tě to táhne dovnitř, že jo?“ zeptal jsem se a ukázal prstem na hradbu keřů. Blanka ztěžka polkla, pevněji stiskla moji ruku a málem souhlasně kývla. Nakonec se jí blýsklo vesele v očích.

„Ne, táhne mě to támhle do toho baru. Mám děsnou žízeň.“ Vylétli netopýři, a když nás při návratu pohltila tma, kolem rozblíkalý své světlometry stovky světlušek.

V baru splepeném z naplavených prken hořely na pultě svíčky. Jediná zářivka se houpala nad regálem s chlastem. Upocený pán v bílém nátělníku připravil tři pivečka. Pro mě, Ničku a třetího hosta. Sobě posloužil deckou tvrdého. Knajpa neměla stěny. Na záda nám dýchal černý les, vpředu se třely vlny o písek. Ten třetí host vypadal jako námořník. Pravděpodobně to byl námořník. Někdo z party podobně vyšňořených a oprýskaných chlápků, kteří odjížděli každé ráno z onoho místa na stejně oprýskaných lodích rozhodit síť. Zdržel se na pokec a přišla mu vhod naše přítomnost. Měl jistě již něco vypito, takže blekotal. Anglicky nic moc, tak jako já, ale byl to ryzí divadelník. Jeho gesta a výrazy hrubé tváře byly vynikající. Nepotřeboval mnoho

slov, abychom mu dokonale rozuměli. Padlo několik obecných blbostí druhu: Jak se jmenujete, odkud jste, kam jedete. On byl Juan Gabriel, místní rybář. Při druhém pivu vypodobnil nástrahy džungle a doložil projev zaručeně pravdivou příhodou.

„Viděl sem vás u průseku. Čumte vždycky, kam šlapete. Hele, džungle není park, fakt bacha,“ upil ze sklenice, zformoval patřičně tragicky tvář a pokračoval, „já vim vo čem mluvím, amigos, moje stará šla s mačetou na klacky, zakopla a padla prdelí rovnou na hada.“ Juan scénu předvedl. Mrskl sebou na podlahu, až to zadunělo. „Pak byla ve špitále, ale ten had byl tak kurevsky jedovatej, že ani séra nezabíraly. Každý den jí zčernal kus těla a felčáři jí ho museli vždycky rychle uříznout. Jed jí lez do těla a voni ho furt nemohli zastavit.“ Předvedl krájení točeňáku a vzdychl: „Vodřezávali z ní, z chudinky, ten černající sráč celej půl roku. Teď už je, zaplaťpánbůh, v pohodě. Mám jí doma, jenže s ničím už mi nepomáhá. Zbyla jí jen hlava, levá ruka a půlka těla, amigos.“ Dopil a zdálo se mi, že jeho vousatá huba se lehce tlemila a taky okem mrkl na výčepáka.



Samozřejmě jsem mohl kontrovat něčím podobně pitomým. Znáte například povídačku o stometrové tasemnici? (Mimochodem, tasemnice není had.) Chlap už měl břich jako slon. Nevěděl, co si počít, až mu jednou poradil fakýr z cirkusu: „Zahraj tý potvoře na píšťalu. Já tak hejbu s každým hadem.“ Chlap zapískal, otevřel hubu a tasemnice mu vylezla z břicha ven. Nebo o bílém hadovi? Taky dobré. Kdo ho sní, rozumí řeči zvířat. Namísto toho jsem neřekl nic. Možná Juan nekecal úplně. Třeba jen opepřil pravdu. Nedávno proběhla tiskem zpráva o českém reportérovi, jehož při focení u mexického Palenque rafl jedový hádek do nohy. Velice dlouho se zmítal mezi životem a smrtí, později mu nevyhnutelně hrozila amputace, zkrátka průser podobný Juanově zkazce. Naštěstí reportér vyvázl bez ztráty pomocí hadího kamene. Hadí kámen. Mnozí ho řadí mezi pohádkové rekvizity. Hadích kamenů není na světě mnoho. Bývají cenným

majetkem afrických šamanů. Uštkne-li vás had, stačí prý na ránu přiložit hadí kámen a je po starostech. Všechnen jed z těla šup do balvanu. Nevěříte? Já nevím. Taky bych nevěřil, kdybych nečetl Josefa Vágnera. Tahle kapacita, odborník na slovo vzatý, můj důvěryhodný vzor, uvedl ve své knize, že jeden kámen se mu podařilo získat a již několikrát jej i jeho syna zachránil od jisté smrti uštknutím. O hadech koluje řada pravd a řada hovadin, čert se v tom vyznej.

Ukázka z knížky J. V. Kincla vydané roku 1942: *Holandský osadník si vyjde na lov se svými dvěma psy. Asi v deset hodin zavyje pojednou pes: surukusu jej uštkl do přední tlapy a do čenichu. Osadník stíná mačetou, velkým ostrým loveckým nožem, hadu hlavu. Pes pojde v několika minutách. Osadník pokračuje v lovu s druhým psem. Ve čtyři hodiny odpoledne se vrací domů. Když míjí místo, kde odpoledne zabil hada, očeníává zbylý pes svého mrtvého druha a vrhne se pak pomstychtivě na hadí hlavu, uťatou od trupu. A nyní se stane něco příšerného: hlava bez těla se zvedne a zatne smrtící zuby psímu mstiteli do přední pracky. Tuhý je hadí život!*

Po návratu z Mexika, v zájmu zachování duševního zdraví našich rodičů, jsme se rozhodli pomlčet o nevšedních událostech, které naplnily můj pohár touhy po dobrodružství k okraji, ba myslím si, pohár málem přetekl. Hlavně já, takový covímpovím, jsem měl obrovské potíže všecko udusit pod pokličkou. Neprozradili jsme nic ani kamarádům, nešeptali jsme do žádné vrby, dokonce ani v prvním vydání tohoto cestopisu se o tom nedočtete nic. Až teď, s odstupem sedmi let, pouštím tajemství ze řetězu, tajemství, o němž věděl jen náš deník a mayští bohové.

9. listopadu: Odjížděli jsme z Tulúmu klimatizovaným autobusem do Chichenitzá, místa obklopeného nejen šťavnatou zelení, ale i duchem mayské historie. Pohodu prosluněného voňavého rána poněkud kalila jen obava z hadů. Vždyť po území Mexika se jich plazí ohromujících 685 druhů. Z toho například třináct druhů velmi jedovatých chřestýšů! To stačí k tomu, aby našinec valil oči na každém kroku a uskakoval před každým podezřelým šustnutím. Navíc ty hloupé žvásty opilého rybáře... „Podezřelé šustnutí - následuje uštknutí," blikalo nám na majáku, když jsme vcházeli do areálu archeologické zóny, opředené mnoha zkazkami o hadech.

CHICHEN ITZA

Po vpádu Toltéků koncem 10. století se stalo toto mayské město hlavním centrem Yucatánu. Místní památky jsou bohatě zdobeny sochami a reliéfy, znázorňujícími bohy. Nejčastěji boha deště a potom bohy v hadí podobě. Komplexu staveb vévodí nádherná, devítistupňová pyramida El Castillo, vysoká 24 metrů. Na jejím vrcholku je svatyně zasvěcená bohu Kukulcánovi Quetzalcoatlovi (opakuj třikrát rychle za sebou), který jednou za čas sestupuje z pyramidy v podobě obřího chřestýše. (Sluneční paprsky, o jarním slunovratu 21. března, promítnou stíny devíti stupňů na bok hlavního schodiště, díky promyšlenému stavitelskému umění Mayů.) Chichén Itzá nepochybně svědčí o tom, v jaké úctě měli hady. Taky je máme rádi, ale raději se jim vyhneme.

Výstup na El Castillo nebyla žádná sranda. Dusno k zalknutí vycucávalo ze všech pórů těla litry potu, proto jsme tropickou průtrž mračen vítali jako příjemné, očištné osvěžení. Letité kameny kolem, opracované kdovíjak, objímané flórou, z které okapává dešťovka. Jedinečné kompozice nás očarovaly! Přišli jsme ke dvěma d'ourám s pochybnou vodou na dně. Vznikly prý propadem skalního masivu. Jedna plnila funkci vodárny, do druhé – posvátné studny obětí – házeli Mayové dary bohu deště Chacovi (Čákovi). Bůh bydlel a možná stále bydlí ve studni a

z utopených dárků měl nejraději dětičky. To je děs, co ti cvoci dokázali obětovat pro trochu deště. Sochy Čáka s nosem divně otočeným nahoru zdobí Dům řeholnic. Prohlédli jsme si proslulou astronomickou observatoř přezdívanou Caracol, což znamená hlemýžď, asi díky jejímu tvaru a také Chrám bojovníků. Ten se tak jmenuje podle reliéfů vytesaných do sloupů svatyně. Má však druhý výstižnější název. Chrám Tisíce sloupů, protože je jimi obklopený. Na své tříposchod'ové pyramidě má tato stavba obětní oltář zobrazující boha Chac-moola a dva obří kamenné chřestýše. Co jiného. Obětních oltářů jsme v Mexiku viděli mnoho. V jejich odtokových žlábcích muselo probublat krvavé moře. Zejména v dobách aztéckých. Aztéctí bojovníci v maskách orla a jaguára rozkuchávali bez mrknutí oka své zajatce pro potěchu bohů. Každodenní krvavou lázní uspokojení bohové zařídili na oplátku východ slunce. Fujtajbl!



Seděl jsem u chrámu Tisíce sloupů a koukal na nějaké nádvoří. Z jedné ze zdí něco čouhalo...

„Ničko! Dělej, pod' se podívat. Bůh Kukulcán sestoupil na zem!"

Nička přestala obdivovat ze sochy ulomené obří chřestidlo a přispěchala ke mně: „Co se děje?"

„Podívej se tamhle na tu zeď, tam ta barevná šňůra je had."

„Určitě bude jedovatej," řekla. Já kývl, vstal a šel si na hada sáhnout.

Odbočili jsme z cesty, provlékli se změtí kapradin a mladých stromků a ocitli se na ploše nádvoří obehnaného vysokou zdí rozpálenou od slunce. Proužek mravenců pochodujících přes vyhlazené kameny směřoval do stejné d'oury, z jaké bezvládně visel pruhovaný ocásek.

„Nehejbá se. Je mrtvej," povídám. „Stopro, protože už ho žerou mravenci.“ Chytl jsem hádka a vytáhl ho. Byl chladný. Měl hubu dokořán, bezvládné tělo a smrděl. Prostě typická zdechlina.

„Ničko, vyfoť mě,“ zamával jsem mrtvolkou.

„Neblbni Zdeny, to je nechutný. Zahod' ho.“

„Jednu fotku, důkaz, že džungle není žádná prdel. Prosíím,“ přidřepl jsem a hada si naaranžoval na stehno. Úsměv na kameru a ... CVAK!

„Auvajs! Kurva, co je?!“ zařval jsem a vyskočil. Necvakla spoušť aparátu, ale hadí čelisti. Nevěřičně jsem civěl na plazu zakouslého do mé nohy. Ztuhl mi sýr na rtu.

Za soudružských časů mě políbila smrt. Bylo to v Dobřanských kasárnách, kde jsem sloužil vlasti doslova do roztrhání těla. Jako dvacetiletého mladíčka mě armáda přiřadila k oddílu „dělomrdů“, který, krom několika výjimek, tvořila tlupa cikánů, kriminálních živlů, feťáků, pijáků a všelijakých nezvedenců. Šílený velitel, major Halada, z nás zdíral kůži, ve snaze vykresat z uboze vypadající hordy elitní jednotku. Byl nepochybně jediným člověkem na planetě, kterému by se to snad i podařilo, nebýt našeho hrouťícího se organismu, který zdolávala abnormální fyzická zátěž i pestrá strava, skládající se z mnoha barevných variací hrachové kaše, prošlých konzerv, chlebů mazaných sádlem, cibule, česneku a čaje bromičku. Odpadávali jsme jeden po druhém. Několik srdečních záchvatů. Tři případy náhlého pomnutí s trvalými následky. Astma, břišní katary, tvrdnutí jater, dokonce několik pokusů o sebevraždu. Já patřil mezi ty nejděle odolávající. Se zpěvem jsem pochodoval, plížil v zákopech naplněných sajrajtem, od rána do večera běhal po kopcích, nejedl, nespál, utíral hajzly a Haladovi leštil holinky. Ze zdecimovaných řad oddílu mě kamarádi odvěkli na marodku s vysokou horečkou, blábolícího a k smrti vyčerpaného. Zatnula do mě pařáty angína jak Brno. Dvě předchozí nemoci jsem úspěšně utlumil penicilínem, ale tahle, sestra těch předchozích, mi podsekla nohy málem nadobro. Opět felčari předepsali osvědčený penicilin. V prvním kole nějak nezabral, tak jsem ho dostal ještě jednou. Penicilínem mě tak napěchovali, že jsem ho smrkal i močil. Během tří měsíců třikrát angína a pokaždé hromada penicilínu. Ten lék jistě klokotal v mém těle místo krve. Na rozloučenou poručil doktor negramotnému řidiči: „Pachman je fit, takže mu vraž do zadku pendepon a může padat.“ Nejsm si jistý, co mi vlastně ten blbec píchnul, ale jakmile položil prázdnou injekci na stůl, položil jsem se taky. Ordinace se rozhoupala a začala mizet v mlze. V dále mizelo také volání vyjeveného doktora: „Cos mu dal, ty kreténe?!“ Jediný jasně slyšitelný zvuk bylo zběsilé řádění mého srdce a jakési drnkání na lana vysokého napětí.

„Pachman, Pachman, co je tí?“ Doktorův obličej prskal několik centimetrů od mého, a přece vypadal vzdálený na sto honů. „Pachman, sakra přece tady nechcípneš!“ Na tváři přistálo pár facek. Plesk, plesk.

„Mám plnou hubu železa,“ vydechl jsem.

„Cože?“ výskal doktor a mával mi pod nosem dalším pigárem, sloužícím pravděpodobně k ožívování nebožtíků.

„ ... že mám všude železo.“

... neb když uštkne člověka, jest po něm za několik minut, pakli mu se spěšně nepomůže. Když uštkne nebo štípne, nezpůsobí sic člověku větší bolesti, než když trn píchně, ale v malé chvíli vznikne otok, kterého rychle přibývá, a který celé tělo zkazí; nemůže oteklého jazyka již v ústech udržeti, musí jej vyplaziti; nesnesitelná pára jej trápí, nastanou hned prudké bolesti, s nimiž i spolu smrt přichází.

(Hlasatel Český. Spis čtvrtletní k prospěchu a potěšení všech vlastenců. 1818)

K chuťovým buňkám dolétl ten ledový signál. Myšlenky mi v tu chvíli začaly splašeně pobíhat mozkovými závity. V prvních vteřinách, po tom, co had povolil a odpadl na zem, jsem zachytil pouze jednu jedinou myšlenku: Smrt přileze po železe.

„Ježišmarjá, přece jen tak nemůžu umřít!“ Ze všech sil jsem se snažil ovládnout. „To musím zvládnout. Hlavně klid a žádnou paniku. Žádnou paniku!“ Konečně odrazový můstek. V hlavě přestal chaos a já začal logicky uvažovat, probírat vše co jsem si nastudoval o plazech, ve snaze vytvořit plán, jak přežít.

Takže uklidnit se, zpomalit krevní oběh, utnout svévolné učůrávání do trenčlí. Polkl jsem kovovou slinu, strhl jsem šátek z hlavy a zavázal nohu nad kousancem. Pak s bušícím srdcem sebral opatrně hada. Donést ho k nejbližšímu doktorovi, aby věděl, jaké sérum použít, to byla následující část záchranného programu.

„Zdeny,“ vyjekla Nička, až do té doby stojící v štronzu s barvou vyděšené tváře světlounce zelenou, „co blbneš?“

Málem jsem zapomněl na Blanku. Ještě že není omdlévající typ.

„Beru ho, jestli je jedovatej, musej znát jakej je to druh. Já to nevim. Nemůžu si vzpomenout. Kdyby to byla korálovka, tak se nic neděje, ale jestli je to korálovec, budu v prdeli. Daj se rozlišit podle barev. Červená, bílá, černá znamená jed. Červená, černá, bílá znamená užovku, nebo obráceně, já teď, kurva, fakt nevim. Sem posranej strachy Ničko.“

Vykořčil jsem k budovám správy areálu s Ničkou v závěsu a do kroku začal odříkávat otčenáš. Z kousance se rozlévala do stehna zlověstná horká řeka a ke všemu začala noha nebezpečně cepenět. K mé velké úlevě byli v Chichén Itzá na podobné nešťastné příhody velice slušně zařizeni. Očekával jsem nějaký příšerně složitý postup, zmatek, lékařské specialisty, samozřejmě helikoptéru a transport do nemocnice, boj s časem při záchráně mého života. Nic takového nenastalo. Pán v erární zelené košili, v otřepaných džínách, koukl nejprve na hada, odhodil ho do pytle s odpadem a potom okoukl dírky v noze.

„Budeš oukej amigo. Tenhle had je sice veneno - jedovatej, ale když kous, byl už chvíli mrtvej, a taky kousnul nejdřív do kalhoty. I kdyby ne, stejně bys neumřel.“ Odněkud vytáhl miniaturní injekci: „Dám ti trochu protilátek,“ řekl a obratně mě ji stříknul do předloktí.

„Bez starosti. My jsme tady všichni experti. O hadech, živejch i dávno mrtvejch, víme úplně všechno,“ s úsměvem ukázal na vršek pyramidy. Plácl mě po rameni a významně dodal: „Zaplatíš jenom padesát doláčů, amigo.“

Případy usmrcení člověka korálovcem jsou skutečně vzácné a ten člověk s kolekcí hadích sér v kanceláři byl zřejmě znalec plazů, jenže hladina adrenalinu neklesala. Můžu být zrovna ten vzácný případ. Nebo alergik. Dostanu infekci a čert ví co ještě?

„Tak, jak ti je?“ promluvila na mě vyklepaná Nička.

„Nevim, snad to bude dobrý. Doufám. Uštknul mě před půl hodinou a furt stojím.“

Noha ztuhla na kámen a žhavila jak pec. Odcházeli jsme k autobusu.

„Abych nezapoměl,“ ozval se nám za zády hlas herpetologa, „budeš oukej, ale nejdřív ti bude pár dní hrozně zle. Tak odpočívej v pokoji!“

V nevalném rozpoložení jsme opouštěli Chichén Itzá, vyprovázeni hadím pohledem tisíce let starým.

Z DENÍKU

... za chvíli nám jede zpáteční autobus, a tak spěcháme k východu. Spěchání moc nezvládám, mám totiž zchroulou půlku těla. Prožil jsem nejděsnější chvíli života. Uštkl mě had a zatím nevím, jestli vůbec přežiji. Kličkujeme mezi spoustou suvenýrů. Zastavili jsme u dřevěných sošek. Smlouváme, a nakonec v rychlosti jednu kupujeme za 150 pesos. Je to hlava indiána s nádhernou čelenkou. Ovšem největší suvenýr si odvážím pod kůží. Jed korálovce v haksně a sérum, na které se musím spolehnout... Ted' hačáme v našem Armandovi. Snažím se zbavit stresu cucáním Victoriny, Nička si dává jen vodu. Hrají, jako obvykle Mambo a Sambu, nebo jak se vlastně ty středoamerické rytmy nazývají. Zmíněný žánr zde vyhrává velice často a velice

nahlas. Zavřeštění trubek zní jako siréna a zvuky bubnů nás natřásají i v naší odlehle chatrči. Je to bezva, až ne tu zasranou bolest v noze...

10. listopadu: Ráno zahajujeme poradou. Noha se změnila v přehuštěný nafukovací člun. V bodě kousnutí byl tmavě rudý flek a v bodě vpichu injekce bolestivý kopeček. V noci jsem utlumil bolení panem růžovým. Spal jsem jen pár hodin.

„Jak se cejtíš?“ s otázkou na mě Nička zamžourala zarudlýma, ustaranýma očima. Taky toho chudák moc nenaspala.

„No, já ti nevím. Hadař řek, ať nehysterčím, že mi bude blbě. Počkal bych tak dva dny a pak uvidíme. Co myslíš?“

„Radši bysme měli do nemocnice Zdeny.“

„Kašlu na to. Počkáme do zejtrka. Musim dát tělu čas vytvořit protilátky.“

Celý den jsme máčeli tělo v moři. Korálové útesy jsou nevyčerpatelný zdroj inspirace, který mi pomohl stále nemyslet na trýznící mě jed. Nandal jsem kameru do podvodního futrálu a šnorchloval nad hejny pestrobarevných čudel.

I když bylo moře nádherné přesto se silnějším zážitkem dne stala návštěva „Mixíc Baru“ v Tulúmu. Odpoledne ze mě totiž vylétl oběd kachním stylem a náhlá slabost mě svázala do kozelce. Nička nedala jinak, než že musíme urychleně vyhledat pomoc, popsal jsem tedy šéfovi na recepci celou nepříjemnost s korálovcem. K mému překvapení ho nenapadlo zavolat záchranku, ale napsal vzkaz pro svého přítele, majitele tulúmské knajpy.

„Je to nejlepší léčitel široko daleko. Medicinman. Odborník na indiánský rituály.

Znalosti mu předal jeho táta a tomu zase jeho děda. Bud' v klidu, tenhle člověk ti každopádně pomůže. Když ne von, tak už nikdo,“ podal mi psaníčko: „pomůže ti, je to muj kámoš. Navíc se u něj můžete dobře najíst. Čili, jaký dělaj v jeho podniku, ti v naší kantýně neuvařej.“

Poděkovali jsme, jenže zžíraly nás pochyby. Pak do mě vrazil další nával k zblití, tak jsem mávl rukou, chytl Ničku za křídlo a rozhodně ohlásil: „Jdem za kouzelníkem!“

Exteriér Mixíc Baru se podobal chýši jedové, interiér taktéž. Na zdích, pomalovaných lidovým umělcem, byly přibity žraločí čelisti a plakáty feferonek. Na policích stály sbírky koření a čililektvarů, jistě skalpelově ostrých. Trámy byly ověnceny osychajícími chaluhami, bylinkami, kobylkami a jiným prapodivným šmejdem. Přivítal nás nenápadný, usměvavý chlapík v Adidas triku, asi pětatřicetiletý. Ukázal jsem mu doporučenku od recepčního Miguela. On si poklepal prstem na prsa, že prý je ten, koho hledáme. Představil se jako Gustavo Gomez. Za barpultem očíhнул můj kousanec a osahal mi čelo. Potom nás usadil ke stolku, ať vyzkoušíme něco z nabídky a vypijeme nějaké pivko, protože bude trvat nejméně dvě hodiny, než pro mě připraví lék.

Můj dočista vyprázdňený žaludek počal zpívat hlady. Jako předkrm jsme objednali křupavé tvrdé moučné placičky, namáčené ve vodou naředěném pálivém mixíku (odtud název restaurace) a jako hlavní chod do poničeného hrdla vložili něco, co bylo polito jiným, ještě pálivějším mixíkem.

„Podívej na ty stoly,“ zasípala Nička a potlačovala dávivé kuckání, „jsou na nich namalovaný feferóny!“

Podíval bych se, ale bohužel mé oči slzely.

„Takový pálení sem ještě nezažil, budu mít na jazyku puhejře. Kam se sere uštknutí!“

Pekelné plameny šlehající z úst udusilo plechovkové pivo, přesto, když si přisedl Gustavo, stále v nás pořádně žhnulo. Sympatický léčitel rozprávěl o přírodě, indiánech i politice, ale z jistě zajímavého monologu jsem ke své smůle, já trouba, dokázal rozluštit sotva torzo. (Přisahám, v dohledné době začnu s řádnou výukou cizích jazyků.) Závěrem Gustavo postavil na

stůl malou plastovou láhev od limonády se slovy: „Tady to máš amigo. Bueno medicamento. Půlku vypij dneska, než půjdeš spát a zbytek zejtra ráno.“ Ještě mi podal drobnou skleničku od feferonek: „Touhle mastí si namaž dírky od hadích zubů.“

„Díky, co ti dlužím?“

„Za tohle nic, Miguelův přítel je i můj přítel, zaplat' jenom útratu. A jak vám vlastně chutnalo?“

Večer nás potěšilo seznámení s Cheridem a Wilmou. Sourozenci z Holandska byli ubytovaní ve stejném kempu, tak jsme mohli posedět u piva a zapantomimit si. Byli oba velice milí. V jejich společnosti snadno vybledla vzpomínka na to, jak může sliznici potrápít mexická strava. Před spaním jsem odevzdal život do náruče šamanovi. Napatlal jsem na nohu smradlavé mazání a polkl hlt tmavohnědé břechky. Chutnala fernetově, jenže mnohem více hřála. Spánek plný nehezských snů připlul nečekaně rychle.

11. listopadu: Po procitnutí jsem si u hajzlíků zase ublinknul, jinak mě ale překvapilo zjištění, že noha nebolí, začíná být pohyblivější, otok klesá a snad i horečka pominula. „No teda, moudrý drahý Gomézi, já se klaním,“ pomyslel jsem si a tentokrát bez zaváhání dopil zbytek medicamenta.

Nasnídali jsme se a odešli čekat na autobus. Určitě čekat, protože zpoždění nejsou sice nikdy velká, zato nevyhnutelná. Způsobují je mimo jiné benevolentní řidiči, vyčkávající na odchod prasete rozvaleného přes cestu, nebo zastavující žebřákům a potulným prodavačům. Potulní prodavači mají v náručí zpravidla zašmudlanou papírovou krabici a v ní několik krabiček cigaret, pomeranče, banány a plechovky s kolou. Pověštinou takto kšeftují umouněné děti předškolního věku. Smutně koukají na zákazníky nádhernýma očima. Nejste-li z mramoru či totálně na mizině, pod silou takových pohledů si klidně koupíte třeba i tunu protržených prezervativů. Žebřáci nebo prodavači mávnou na řidiče, nastoupí a věnují se cestujícím. Mezitím autobus pokračuje a zaveze je mnohdy pořádně daleko. Oni při první příležitosti vystoupí a vlezou do vozu jedoucího na opačnou stranu. Jeden cest'ák, nevidomý zchromlý stařec, mě zašermoval scvrklou roztrěsenou dlaní pod nosem zrovna, když jsem čerstvě uštknutý opouštěl Čičenicu. Chlap byl ošklivý jako noc, já mu ale bez váhání vysypal na ruku obsah kapes, a poslal snad výkupné Smrti. Podle cinkotu mincí žebřák odhadl sumu. Uklonil se a počal žehnat naší dobrotě. Měl v hubě pouze jediný obrovský zub, přes nějž prskal a drmolil modlitby. Umíte si představit, co bych dal v té slabé chvíli krásnoočkátému mrňouskovi? Z autobusu bych vyšel s holou prdelí, přátelé.

Z DENÍKU

... Léčím uštknutí domorodým lékem a všemocnou mastí s vůní čerstvého lejna... Odjždíme do parku Xel-Ha, rozkládajícím se u mořské zátoky, na půl cesty ke Cancúnu. Uvnitř autobusu cestuje chlápek s obřím tácem na hlavě. Tác je naložený pečivem a váží nejmíň 10 kg, v jedné ruce skládací židli, v druhé ruce skládací stůl. Bez držení bravurně balancuje s tou přistávací plochou na hlavě. Musí to být mistr, protože já při jízdě rozvrtanou silnicí sotva sedím... Cesta netrvá dlouho. Ke vchodu do parku nás zavedl jeden z mnoha uniformovaných pracovníků. Hned za branou, na uvítanou vřeští několik velkých arů, kteří si pochodují v pestrém perí a sezobávají zrníčka a drobky jako naše slepice... Při koupání je noha celkem v pohodě...

Park Xel-Ha. Přírodní skvost, trošičku učesaný pro turisty. Jedná se o nehlubokou zátoku s klidnou hladinou. Dno je pokryto korálovými útesy a hejny ryb. Mezi lesknoucími se chomáči neonek proplouvají tlusté papouščí ryby. Ty mají občas na sobě přísátou rybu příživnici. Žluté a modré placky krouží kolem svých útesových bytečků a sřeží je. Ti nejmenší dokonce nebojácně

útočili, když po nich blýskala moje kamera. Jedné rybce jsem tolik hnul žlučí, že prokousla kůži mého předloktí. Nebyla sice větší než dlaň, ale respekt z ní měly i ryby mojí velikosti. Asi věděli, že je to malý, nervní cvok, chránící si hnízdo žraločí silou.

Vynořil jsem se, vyplivnul šnorchl a zaklel: „Sakra, hajzl!“ Zakousnutý špunt visící na ruce sebou mrskl zpět do vody a než odplul, vztekle pleskl ploutví o hladinu.

„Mrkej na to?! Vona mi dokonce teče krev!“

Nička okomentovala druhé krvavé napadení slovy: „Nejdřív had, teď rybka, prosím tě, přestaň s tou nebohou zvěří válčit, nebo tě domu povezu v truhle.“

Blanka nabádala napůl žertem, ale napolovic vážně. Ona totiž ví o mém zvláštním osobním magnetismu. Objeví-li se poblíž živočich, zaručeně ho jen nepřekročím, ale zakopnu o něj a upadnu do lejna, které živočich vytrousil. Jsem jako mucholapka na zvířecí příhody a v životě mě jich potrefilo opravdu hojně. Tři vám stručně vypovím. Připomněl jsem si je za pár dní u ohrady s dvěma prasaty pekari, skryté ve stínu mohutných stromů, jen několik kroků od vodopádů Misol-Ha. U nízkého chatrného oplocení stála malá holka s pytlíkem arašídů. Čuňata větrila a mlsně podupávala ve vrstvě vlhkého bahna. Jeden oříšek ze sáčku vypadl do uslintané tlamy. Pekari hned malé soustíčko divoce zpracovávalo, až mu zuby cvakaly. Ale, jak cvakaly!

„Klak, klak, cvak, klak!“ do daleka znělo cvakání, připomínající ohlušující výstřely z pistole. Prales se našťvaně otrásl, prasklo pět větví a k zemi klesl mrak listí. Když prase ukončilo minutové drcení miniaturního oříšku, příšerně labužnický zakvičelo. V ten moment jsem se vyskytl po boku vyjevené holčičky já. Na mou věru nevím, proč jsem škobrtl. Možná mi kvikot poškodil sluchovod a narušil rovnováhu. Zkrátka vrazil jsem holce do ruky a všechny arašídové náboje vyexpedoval pod dva kvičící rypáky. Kvapně jsem děvčeti strčil s omluvou do uší vatou a pádil pryč. Náhodou byl připraven k odjezdu záchranný autobus, nezničila nás tedy hodinová kulometná salva nejhlučnějších sviní na světě.

TŘI PŘÍHODY

Příhoda první se stala v čase podzimním. Byl jsem teple oblečený. Kabátek, kulíšek, a taky světle modré nové palčáky. Studeně dulo od severu a maminka měla strach, aby mne neofouklo. Držel jsem sestru za ruku a pobíhal od jedné klece ke druhé. V závěsu za námi plula matka s plnou náručí bonbónů, okoralých knedlíků, odřezků tučného masa a dalších surovin, kterými v dobré víře krmila všechny obyvatele Pražské ZOO, podle ní určitě krutě mořené hladem. Otec nervózně sledoval naše radostné pobíhání a nenápadně určoval směr prohlídky ke stánku s pivem, kde královsky voněly klobásy.

„Podťe tady tudy, uvidíme slona,“ řekl. Na nedaleký gril přidal stánkař další porci a tátovi se zachvěly nozdry.

„Hurá, slon!“ ječeli jsme a utíkali k výběhu, který tenkrát ještě neměl žádné zvláštní zabezpečení. Sloni mohli klidně rozdupávat ošetřovatele nebo chobotem omotávat návštěvníky. Maminka počala třídit krmivo a litovala podvyživené tlustokožce.

„Na Zděndo, nakrm sloníčka. Vidíte ho, jak smutně prosí?“

Vedle stála postarší obrýlená dvojice, zapisující si něco do notýsků. Pravděpodobně docenti z komise pro kontrolu kvality podmínek života chovanců zahrady. Když viděli maminku rozhodnutou zničit slonům žaludek směsí kořeněných starých salámů, sisinek v celofánu a kusem připáleného koláče, nevěřičně kroutili učenými hlavami, na adresu naší rodiny sdělili, že to snad ani není možné, čím ty zvířata lidé krmí a počali si dělat mnoho dalších poznámek do notesů.

„Mami,“ zakňoural jsem, když slon do chobotu vcucnul krom obsahu mé dlaně i celou moji ruku až po zápěstí, „jsem celej oslizlej.“

„Ježíši, Zděndo, vždyť sis nechal na ruce rukavičku,“ vykřikla matka.

Táta bručel, že má hlad větší než slon, že se stejně krmit nesmí, tak ať se na to vyprdneme a jdeme raděj na klobásku. Máma sundala můj nový palčák omotaný různobarevnými sloními nudlemi. Ve snaze očistit jej, klepla s ním o klandr. Slizká rukavička se vysmekla a odletěla, sledována upřeným pohledem slona i učené komise. Slon i maminka chňapli po rukavici ve stejný moment. Přetahovali se, a kdo myslíte, že nakonec vyhrál? Je to divné, ale mimořádně vyhrála nad naší maminkou nemá tvář. Rukavička zmizela nejprve v chobotu, potom v sloní tlamě a v sloním žaludku. Docenti zrudli rozhořčením. Jeden dokonce roztrhal několik listů ze zápisníku. Sebrali se a běželi ředitele ZOO zahrnout stížnostmi.

Představte si, co se mohlo stát, kdybych měl, tak jako jindy, rukavičky přišité na gumičce a gumičku omotanou kolem krku. Vlastně si nic nepředstavujte. Následuje totiž příhoda druhá. Příhodilo se to v čase jarním a opět v zoologické zahradě. Tentokrát jsem byl oděn do naškrobeného béžového oblečku anglického střihu, zdoben elegantní kravatou. V té paradě jsem nevypadal jako čtyřletý kluk, ale jako dospělý liliput. Jakmile mě zahlédlo stádo kozíček kamerunských, vyděsilo se a rozprchlo. Volal jsem na ně: „Kozičky, méé, nate pampelišku, méé, méé,“ lákal je trsem trávy a natahoval se přes nízkou ohrádku. Při tom náklonu moje bezvadná kravatka vyklouzla ze saka a zavlála lépe než bojová zástava. Strachy znehybněné stádo vyslalo do první válečné linie vypaseného kozla. Rohy špičaté jako kopí, čertovská bradka, napjaté všechny svaly. Obezřetně přicupital ke mně, zvedl hlavu a v očích mu zle zablýsklo. Nejdřív jsem si myslel, že hezky papá travičku. Mlel pantem a z pysků mu ukapávala zelená pěna. Ale potom mi cosi pevně stisklo krček. Moc jsem se lekl a bál. Nešlo se nadechnout, nemohl jsem ani křičet o pomoc. Provokativně plandající část svátečního ohozu do sebe rohatec nasoukal a začal táhnout. Byl jsem rdušen kozlem na své vlastní kravatě. Houpal jsem se na plotě, třepajíc nemohoucně nožičkami.

Naštěstí byla nedaleko záchranná mocná otcovská ruka. Táta kozlovi vyškubl již odporně beztvárovou vázanku z držky, počkal, než modrou barvu změním na růžovou, a nakonec pronesl k bledé mámě: „Ilko, prosím tě, kravatu už klukovi nikdy nedávej.“

Příhoda třetí se udála za horkého letního dne. Navlečen jsem byl do vojenského maskáčovaného stejnokroje a měl jsem na starosti výpočty střelb dělostřelecké brigády. K správnému výpočtu, jak zaměřit houfnici na cíl, bylo mimo spousty jiných věcí potřeba také pěkně rudě vázaných tabulek, které obsahují například informace o chování různě plněných střel a víc nemohu napsat, to je totiž vojenské tajemství. Prostě ráno měl vypuknout útok a já zjistil, že tabulky nemám.

„Do prdele,“ dupal jsem zlostí a štěkal na kamarády, “kdo se mi hrabal ve věcech? Jak mám teď, volové, něco spočítat?“

„Ser na to, stejně vždycky trefíme hovno,“ promluvil cikán Jano.

„Má pravdu, do piče,“ rozumoval parťák odněkud ze Slovenska, „ale keď chceš, choď si požičať tie zesraté tabulky ke gumám do veliteľstva.“

„No fakt, Zdeno. To můžeš, vole,“ řekl i Štucler, chasník z venkova. „Maj stany támhle za lesem.“

Dobrá rada nad zlato. Byla už totiž tmavá noc. Baterku jsem taky nenašel, takže jsem se musel vydat směrem k velitelství takřka naslepo. U pasu bajonet, na prsou sklopku. Vkročil jsem do lesní houštiny a černočerná tma se proměnila v tekutý asfalt. Opatrně, krok za krokem jsem postupoval kupředu. Mé bulvy byly vykuleny úplně zbytečně. Jediný potřebný smysl byl sluch. Naslouchal jsem tedy zvukům lesa a podle vzdáleného opilého hejkání odhadoval, kde se vyskytuje štábní stan velitelů. Najednou vše ztichlo. Došlápl jsem na větvičku a ona křupla. V té chvíli vypuklo peklo. Naráz les oživil směsí hrůzostrašného lomozu. Kolem mne kvičela a funěla snad stovka divočáků. Musel jsem se ocitnout přímo vprostřed jejich ložnice. Dupali jako obři.

Dokonce mě několikrát některá svině nabrala rypákem. Upadl jsem, ale hned zase vyskočil na nohy.

„Co jó! Co to jó!“ řval jsem vyděšený k smrti. „Táhněte, hajzlové!“ Vytasil jsem bodák, nabyl samopal a vyrazil vpřed takovou rychlostí, až se divím, že jsem si nenapíchnul vykulené oči na nějakou větev. Vpadl jsem do stanu zpitých velitelů jako velká voda. Když jsem vysvětloval, co tam pohledávám, proč mám prst na spoušti a proč nemám bodák v pouzdře, nevěřičně opile zírali, pak hrozili, že za chlast a nesmyslné kecy půjdu do lochu, ale přece jen mě tabulky dali a nechali mě odejít. Cestou zpět jsem zpíval tak nahlas Costehasiči, že jsem zbytek cvičení chraptěl.

„Tak jak, vole, máš to?“ zajímali se kamarádi, když jsem zmožený, poškrábaný od klacků a trnů ostružin, zalézal do spacáku.

„Jo. Ale v lese mě málem udupaly divoký prasata. Fakt, to ste, vy blbci, nezažili.“

„Hele, netáraj pičoviny a chrápejte už všeci, do piče.“

„Jo, spi už Zdeno. A nezlob se, ale s těma kaňourama, to je opravdu strašná kokotina. Takový plachý zvíře na střelnici nikdy nemůžeš potkat.“

Druhý den po rozednění zůstal celý vojenský útvar civět na dvacet mohutných divočáku, válících se mezi konzervami, ve stínu polní kuchyně.

Tabule s mapou okolí vyzývala k prozkoumávání „přírodního zázraku.“ Nápis nepřeháněl. Xel-Ha je opravdu kouzelná. Krásným prostředím vyhecovaná Nička si dokonce navlékla plovací vestu. Rozhodně se vrhla do moře mezi hejna ryb, že musí poznat dění pod vodou, ale bohužel, fobie z hloubky byla silnější než její odhodlání. Pak již raději trpělivě čekala na molu, než pořídím cenný videozáznam a vylezu z vody. Společně jsme potom odešli na stezku vedoucí hustým porostem obrůstajícím zátoku. Stromy měly popisné cedulky. Mezi kameny i na větvích trůnili leguáni a papoušci. V mokřinách hnízdily kachny. Taková ZOO bez plotů. Cestou nás několikrát zmáčel ced'ák, po kterém vždy zaútočili moskyti a ideální tvář Xel-Hy, ti sací otravové, nepatrně zhyzdili.

Z DENÍKU

... kousek cesty se vezeme na valníku... Musíme si odříct koupání s delfíny (Chtějí za to 1000,- pesos) a vystačit si pohledem na jejich skotačení z dálky... Taký zkouším skok ze čtyřmetrové skály do průzračné zátoky... Chlapíci u vchodu hrají na celodřevěný nástroj připomínající cimbál. Je tak veliký, že do něj musí třískat čtyři muzikanti najednou... Vracíme se domů. Na silnici jsme stopli Colectivo. Je to takový mikrobus, většinou v hrozném stavu. Doprava Colectivem je nejlacinější. Vozidlo bývá narváno k prasknutí. Řidič zastává názor, že se dovnitř vždy ještě někdo vejde, proto, když viděl naše pohledy na přeplněné sedačky, vyskočil a dokázal nemožné. „O.K., amigos," pravil. Náš foťák, kamera a baťoh odletěli do útrobu auta. Potom řidič udělal kouzlo a jsme uvnitř i já s Ničkou. Chlapík v klobouku a bílé košili, s tváří tesanou z kamene, má můj obličej zapíchnutý v rozkroku a nehne ani brvou. V té tlačnici se okamžitě potíme, jak čuňata, ale jedeme, a to je hlavní... Můj stav se zlepšuje, lék funguje, mast zabírá, dobrou noc...

12. listopadu: Otok zatím úplně nesplaskl a v nepravidelných intervalech probublávala nohou vařící láva. Jedové znamení stále otravovalo a připomínalo, abych si nemyslel, že mám po starostech. V umývárce jsem si nasadil na oči jednodenní čočky, opláchl se a málem zešlel.

„Ty vole, já snad přijdu vo zrak. To ten jed!“ zaskuhral jsem. Kulil jsem bulvy a viděl jen mlhu a mazance. Už jsem nabíral vzduch do plic připraven křičet o pomoc, když mě osvítil zbytek zdravého rozumu.

„No jo, doprdele, vždyť blbnu.“ Vrátil jsem se k zrcadlu a pak pracně odděloval nové čočky od těch včerejších, které jsem si zapomněl večer vyndat z očí, a ony perfektně přischly na rohovku.

V rámci mé rekonvalescence jsme se jen klidně prošli do tržnice a ke skalám na pobřeží. Nebylo to vůbec špatné. Sem tam vycucnout pivečko, sníst nějaké ovoce a vymáchat faldy ve vlnkách. Ách!

Tradičních svátků a oslav je prý v Mexiku více než šest tisíc. Jednou z nich je oslava Božího těla a svátku svatého Františka, při které je možno spatřit slavné "Voladores" - létající muže. Díky zájmu turistů však Voladores předvádějí svou akrobacii i častěji. Pětice mužů v krojích vyšplhá na sloup až 25 metrů vysoký, na jehož vrcholu je otočná hlavice s namotanými lany. Jeden ze skupiny se usadí a začne hrát na tenkou píšťalku a bubínek temperamentní džeziček. Ostatní čtyři se uváží na lana a po hlavě skočí do volného prostoru. Lana se postupně odmotávají, Voladores se točí kolem sloupu. Létají nad hlavami čumilů jako ptáci. Nedaleko tržnice tehdy zrovna létali a my čuměli. Kořeny tohoto létání sahají do doby předkřesťanské, kdy se létalo na počest bohů, ne za peníze jako dnes. V kodexu Magliabechiano je namalována scéna dokazující, že Aztékové šplhali na vysoký sloup a přivázání na provaz skákali dolů, v rámci jakéhosi sportovního klání. Ať už se Los Voladores provozuje ze sportu, pro bohy, nebo pro peníze, vždy bylo a bude ukázkou veliké zručnosti a odvahy.

Po vystoupení, ten, co hrál tak pěkně na špici sloupu, přisedl ke mně na lavičku a čekal, až vyhrabu peníze. Zatímco nás Nička fotila, zeptal jsem se ho: „Kurnik, poslechni, to se vám nepřekrví hlava, když tak dlouho visíte vzhůru nohama?“

Podíval se na mě, pak se usmál na Ničku, vzal si prachy a zmizel. Neodpověděl buď proto, že jsem pouhá myš a on Voladores - létající orel, nebo proto, že jsem se zeptal česky.



Z DENÍKU

... Stále čistíme foťák od písku, vody a mastnoty. Díky zasranému zrcadlu nám v Xel-Ha ukazoval zběsilé hodnoty, takže je možné, že ne všechny fotky se vydaří... kamera taky skřípe, proto si vše zapisujeme do paměti... já snědla vegetariáno a Zdeny buritas... Vedle v baru vyhrávají, všude svítí svíčky, nejde proud... Nička ve sprše zápasila s půlkilovou mûrou a se švábem, co jí spadl na záda... před spaním musíme šváby vyhánět i z postele. Jsou pěkně velcí a pěkně rychlí... dobrou noc, šváb ať nekousne tě moc...

13. listopadu:

Z DENÍKU

... Vstáváme v sedm ráno a slunce už pálí. Pekelná výheň. Jdeme na pláž označenou jako místo, kam si chodí mořské želvy zahrabávat vajíčka. Pátráme po stopách, které by tuto činnost potvrdily. Mimochodem, sedm z osmi druhů mořských želv hnízdí právě na mexických plážích... Cedule s nápisy ochranářů agitují: Nezabíjejte želvy! Mám chuť za to připsat: a nakrmte psy! Z pohledu na ně je nám smutno. Kostra potažená kůží kolikrát neunes ani hlavu... Když se tak rozhlížím, připadám si směšný, že jsem byl doma občas nespokojený s životní úrovní. Zde, to co my Češi považujeme za chudobu, považují za komfort...

Prekvapující je, za jak krátkou dobu jsem z hlavy vyprášil ten hadí incident. Přesněji řečeno ho zasunul kamsi hodně hluboko do šuplíku, pod kupu příjemnějších prožitků. Snad, že pominula bolest i nevolnost, nebo že od moře vanul nejlepší vzduch na světě, snad proto, že tolik nového kolem si vyžadovalo moji plnou pozornost. Kdyby se Nička pravidelně nestarala, jak mi je, ani bych si na nedávný strach ze smrti nevzpomněl.

„Je čas kopnout do vrtule,“ zahlaholil jsem, vylezl z houpací sítě a udělal v deníku razantní puntík za slovem „komfort“. „Cejtím se už v pořádku, takže bysme mohli vyrazit na nějakou průzkum. Co myslíš?“

„Hmm, já čekala, že s tím přijdeš,“ odpověděla Nička. „Vidím, že už tě plážový odpočívání štve, tak radši někam pod, než se mi tu z nudy zas nějak votrávíš.“

Domluvili jsme se s našimi známými Holanďany, že se pojedeme podívat na velice zajímavé místo nazývané "Dos ojos"- dvě oči nebo "Grand cenote"- velká jeskyně. Jedná se o krasové útvary zatopené sladkou vodou. Přístup do komplexu jeskyní je možný malými otvory, které v hustém porostu deštného lesa vypadají skutečně jako nějaké kukadla. V jednom oku jsme strávili několik hodin. Kochali se roztodivnými květy, stromy rostoucími na skále lemující hladinu a spouštějícími své kořeny do několikametrové hloubky, jak vědro do studny, ale i faunou. V jeskyních, do kterých voda úplně nezatopila přístup, poletují netopýři. Kolem vody pobíhají různé ještěrky a poletují papoušci. Pod vodou proplouvají mezi kořeny krásně kvetoucích leknínů hejna rybek, ale jen v místech, kam dopadají sluneční paprsky a voda je vyhřátá. Ve stínu jeskyní a ve větších hloubkách jsme ryběnu neviděli. Nička fotila natolik horlivě, že shodila do vody náš deník.

Z MOKRÉHO DENÍKU

... Můj strach z hloubky byl překonán tou nádherou, takže jsem se odvážila vplavat do krápníkové jeskyně... Pocity, které zažíváme v Grand Cenote ani nedokážeme popsat. V jeskyních plných krápníků se dno propadá do černých hlubin, až nás závratí srbí koule (samozřejmě Ničku koule nesrbí)... Vrátili jsme se taxíkem zpět a dali si pivo v baru Dona Armanda... Cherid nakrmil barového leguána strašilkou a objednal nějaký koktejl. Dobře jsme se najedli a zážitky z jeskyní je třeba zapít. Holcám zachutnala Margarita, já s Cheridem upřednostňujeme Sagrificio Maya, což je něco ostrého a pije se to zapálené. Plamen z tohoto nápoje vypaluje chloupky v nose a buňky v mozku. Kompletně hořím, má panenka... připijíme na počest mého protijedudolného organismu, na úspěch další cesty, na sex a teplou romantickou noc...

Skončila happy hour. Za cenu jednoho drinku dával barman Luko dva, tak si umíte představit u baru ten fofr a melu. Všichni nasávali, jak houby. Wilma odešla spát, Cherid šel za děvčaty, co čerstvě doharcovali z Maďarska. Já, opřen o betonové koryto sloužící k praní prádla,

jsem slastně pomlaskával při vzpomínce na příchutě koktejlů, které zmizely v mém břiše. Do zadnice hřál ještě teplý písek, zvuky hmyzu doplňovala nenápadně kytára, vyšly hvězdy.

„Pamatuješ na naše první rande?“ těžkým jazykem opilce jsem oslovil Ničku, složenou v mém klíně.

„Mě je po těch míchanicích hrozně blbě, když zavřu voči, tak se všechno točí, asi budu zvracet, Zdeny.“

Zaklonil jsem hlavu: „Nezavírej je a koukej, vidíš těch hvězd? Stejná noc jako tenkrát. Co říkáš?“

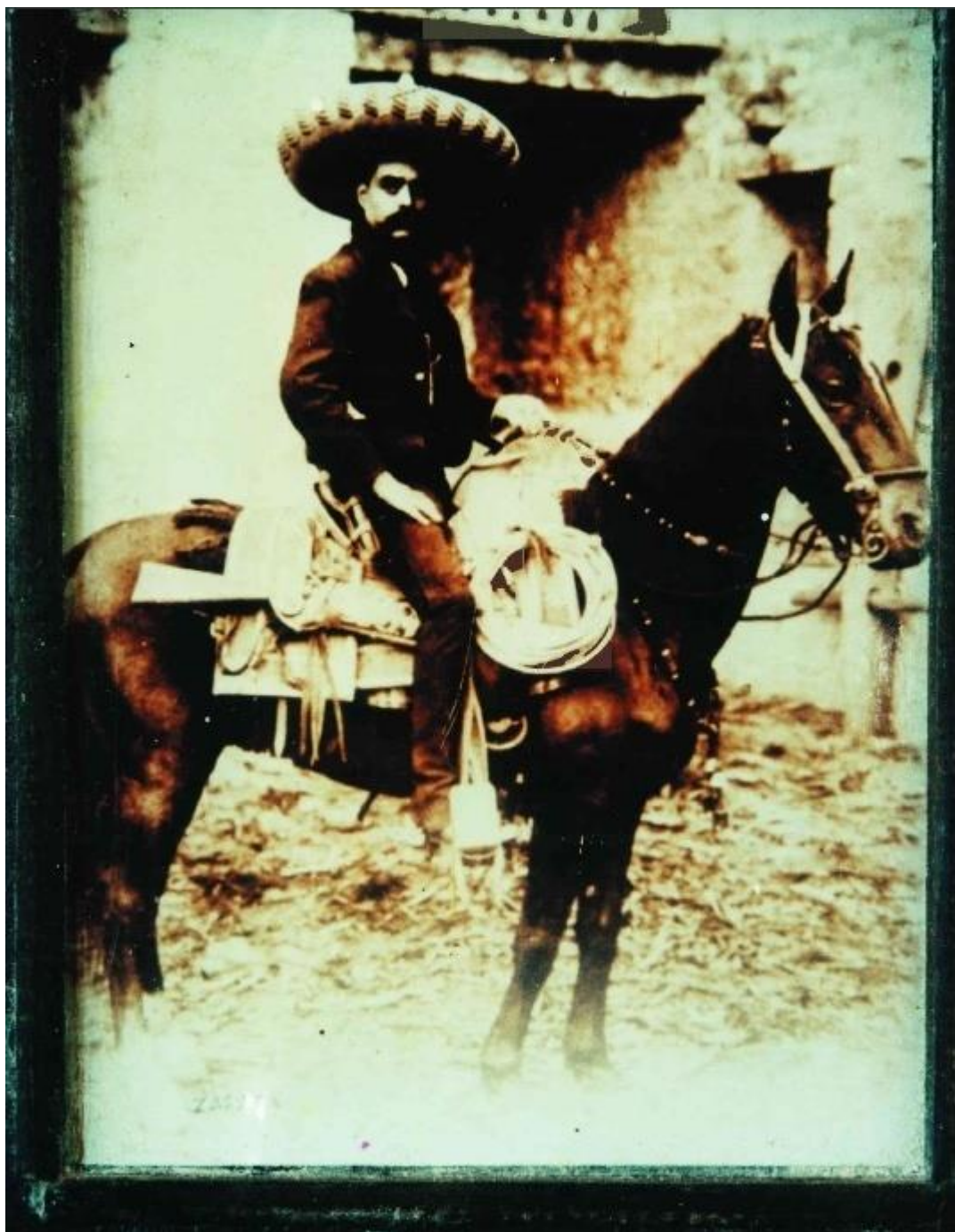
Nička již neříkala nic. Ani mě se nechtělo tlacháním narušovat tropickou harmonii, ale motivován romantickou nocí, zabořený do karibské pláže, jsem si zavzpomínal.

Vlakem Smíchov - Beroun – Zbečno, na sobě maskáče, klobouky a v ruce flašku levného vína, míříme do křivoklátských lesů. Mladí, zamilovaní a mírně frustrovaní, jestli se zdaří naše první rande, naplánované chytře na celý víkend. Byl to můj nápad nahradit fádni schůzku v kavárně za vandr u Berounky. Vedly mě k tomu dosti nemravné touhy, které Nička určitě okamžitě prohlédla, ale přesto souhlasila, a to je dobře. První večer uleháme v malé jeskyni. Kasám se, že zatopím, ale místo toho vykuřuji z jeskyně netopýra i nás. Trvá hodinu, než se podaří odčmoudit sluj a Nička vše sleduje ostřížím zrakem a připisuje trestné body. Před spaním si trochu vylepšuji renomé něžnou masáží nahých dívčích zad a kovbojskou pohádkou. Zůstává pouze u laskání zad, protože Nička přidušená zbylým čmoudem usíná jako Růženka. Druhý večer nastal. Cely rozkládáme poblíž krmelce, na malé lesní mýtině. Jasná noc provokuje a láká k svádění. Pečeme špekáčky, pijeme grog z ešusu a já učím Blanku slyšet hvězdy: „Že Jitřenka dolů volá, polib děvče toho vola.“ A stalo se. Na básničky jsem borec. Opírám se o borovici a vášnivě líbám vílu v náruči. Ovšem i tentokrát milostné řádění nepřekračuje meze slušnosti předepsané pro první rande. Končíme pouze u toho líbání, poněvadž jsem nešikovně rozbil tábor na mraveništi, obloha zčernala a začíná pršet.

14. listopadu: V Mexiku stále doutnají uhlíky poměrně nedávné revoluce, usilující o pozemkovou reformu, návrat půdy indiánům a nevím co ještě. Vůdce revoluce Emiliano Zapata, mexický Robin Hood, zabíral boháčům statky a na takto získané půdě se zakládala indiánská družstva. Z rudých indiánů se stávali rudí komunisté. Zapata vytvořil "armádu svobody", s kterou dobyl i hlavní město země. Spojil síly se zbojníkem Franciscem Pancho de Villou a na straně F. Madery bojoval proti P. Díazovi. Madera a Díaz soupeřili o politické cíle, a proto je zavál prach, ale Pancho de Villa a Zapata bojovali za práva chudého lidu, proto se jejich sláva stále šíří z generace na generaci. V roce 1919 vládní vojska dopadla Zapatu a o čtyři roky později Villu. Oba byli popraveni. Ale následovníci Zapaty bojovali za jeho program nazývaný zapatismo ještě osm let. V domech dnes visí fotografie Zapaty a Pancho de Villy na čestných místech a jejich jména malí kluci vyslovují s úctou. Obdivoval jsem ty dobové snímky hrdinů v našem kempu. Zašel jsem za indiánem z recepce a zeptal se ho, kde bych takové retrofotografie mohl sehnat. Řekl, že nedaleko Zocala v Mexico City.

„To je paráda," zajásal jsem, „a nevíš náhodou, kdo to na těch fotkách je?“

Pohled, kterým mě ten mladý muž zmrskal, jsem večer smutně zapíjel v baru. Pln opovržení nad takovou neznalostí mi jména obou velikánů zapsal recepční do notýsku. Za několik dní jsme sehnali dobové fotky a jednu z nich si doma taky pověsili. Je umístěna na čestném místě, v pracovně nad mým stolem.



Z DENÍKU

... Já a Cherid se jdeme potápět... vidíme malého rejnoka, papouščí rybu, mořskou jehlu a rybu, co má tvar pyramidy. Kopírujeme pás korálových útesů, připomínající čínskou zeď... mám již poněkolkáté brejle zarostlé do ksichtu... Dneska po obědě Holand'ané odjeli... k večeri jsme pojedli výtečnou rybu s tortillou...

S kamarádkou Wilmou si dodnes každoročně, vždy o Vánocích, vzájemně pošleme aktuální fotografie a několik nejdůležitějších zpráv. Takže, jak se dnes ona i její bratr mají? Krátce po návratu z Mexika se Wilma provdala a odstěhovala s mužem na anglický ostrov Jersey. Porodila zdravého, baculatého kluka a myslím, že zcela naplnila svoji představu harmonického rodinného života. Cherid vydělával peníze u kompjútru a utrácel je na toulkách

světem, což mu velice chválím. Cestování je podle mého názoru ta nejlepší a nejbezpečnější investice. Ale tohoto roku, tedy sedm let od našeho setkání v kempu Dona Armanda, spustil kotvy i on. Wilma psala, že si za ženu vzal překrásnou dívku z Mexika a bydlí kdesi v Mexico City.

Tortillu vyrábí, koho by to napadlo, v Tortillerii (pekárně). Do jedné výroby tortill - placek z mouky jsme se zašli podívat. Za směšně malý peníz jsme nakoupili asi dvacet těchto omelet, a protože samotné se nedají požívat, vrazili jsme je do ruky první ženě, která nám stála v cestě. Roj děcek bzučících jí u sukně ztichl a ona nás s vděčným úsměvem upozornila, že Vánoce budou až za měsíc.

15. listopadu: Narvaný autobus s námi dohekal do Playa de Carmen. Odtud nás potom vezl ještě narvanější autobus, směřující do Puerto Morelo. Cestování lacinější sockou bylo poněkud nepohodlné, avšak zajímavé i zábavné. Sledovali jsme krajinu za okny, ale též dění uvnitř autobusu. Tak například na jedné straně seděl ptáček s pytlíkem plným papoušků. Na protější straně sedělo několik matek. Bez ostychu vytasily prsa a kojily své „niňa“. Zpravidla jízdu oživují středem vozu prodávající se revizoři a prodavači všehomožného. Přibližně tři kiláky od zapadákova Puerto Morelo se nachází Crococun - krokodýlí farma, cíl naší cesty. Na farmě, kromě krokodýlů, chovají i ostatní zvířátka pochytaná v okolních lesích. Ujal se nás průvodce, zkušený krokodýlolog. Mluvil stejně špatně anglicky jako já, takže jsme si náramně rozuměli. Jakmile ten člověk zpozoroval cokoli živoucího, ihned to uchvátil a podával nám do náruče. Pochovali jsme si tedy několik krokodýlů lehké váhy, já tahal za krkem opičáka Molínu a Nička vláčela kolem krku namotanou kraju, naštěstí dobře najezenou.

Z DENÍKU

... Prohlídku zahajujeme polibkem sedmiletého Ary, který se dožívá, nechytne-li něco při líbání, 75 let. Je těžký a zasekává nám drápy do kůže. Pokračujeme k bazénku krokodýlích miminek. Jsou jim dva roky, přesto je třeba si dát pozor na jejich zoubky a ocas pokrytý tvrdými šupinami. Na Yucatanu žijí tři druhy krokodýlů. Tomuto samečkovi, co ho držím v ruce, zuby, narozdíl od aligátorů, trčí z tlamy ven. I když má ušní otvory schované pod záklopkou z kůže, která je chrání před vodou, slyší ta potvůrka na vzdálenost 3 km. Oči mají dvojité víčko, jazýček je růžový, břicho jemné jako samet a hřbet ostrý a tvrdý. Když jsme miláčka vraceli do výběhu, mrskl ocasem a našemu průvodci rozsekl kůži na ruce. Celkem mají v Crococunu asi 200 krokodýlů. Ten největší má separé nádrž a je to opravdu obluda. Procházíme kolem kuželovitých hnízd, na kterých matky hlídají svá vejce. Ostatní nastávající matky leží opodál u malé, mělké nádrže s vodou. Průvodce povídá, abych si stoupl před ně do té vody, že mě tam vyfotí. „Bezva nápad,“ já na to. A už jsem se tam hrnul. S vyděšeným obličejem po mě chlapík skočil a pevně držel. Asi desetkrát mi opakoval: „To být vtíp, to být vtíp, fotka by být dobrá, ale poslední!“... v oddělení hadů jsem otevřel foťák a zničil omylem celý nafocený film. Nička nadává a já se jdu dobrovolně vykoupat ke krokodýlím matkám... Následuje drbání pekariho, z jehož štětín vyrábějí kartáče, pak jdeme nakrmit jelence, polaskat želvy a podráždít velice agresivní užovku... Nejzajímavější byla však malá smečka psů - mayských naháčů. Jsou to statní, středně velcí psi s tmavou až nafialovělou kůží bez srsti. Bohužel ve volné přírodě byli již vyhubeni. Jejich maso totiž zachutnalo indiánům, a tak je bez milosti vyžrali... zastavujeme v Playa de Carmen a očumujeme krámky...

Musím podotknout, že při pohledu na užovku, doširoka otevírající rudou tlamu a narážející divoce na sklo oddělující ji od nás, projížděla mou postiženou nohou křeč a chlupy celého těla vstávaly do pozoru.

„Za chvíli spadne tma,“ přerušil jsem mlčenlivý návrat domů, „měli bysme sebou hodit.“ Procházeli jsme právě kolem mokřin plných skřehotajících žab a přemýšleli, jestli si podobní tvorové, co obývají krokodýlí farmu, opravdu brousí zuby někde v houštinách kolem nás.

„Heleme se,“ řekla Nička a sklonila se nad hejnem mušek. „Tady leží přejetá ta agresivní užovka, kterou jsme v Krokokunu dráždili.“

Nález naší cestu značně uspil. Natáhli jsme krok a ohlíželi se zpět do strašidelných stínů, zda za námi neběží nosál, jaguár nebo krokodýl. O tom, že nás žene přinejmenším třístatřicet stříbrných hadů, nebylo pochyb.

16. listopadu: Moře bylo klidné. Ideální počasí k poslední návštěvě korálových útesů. Vplul jsem do azurového divadla a sledoval představení, jehož zlatým hřebem bylo setkání s rejnoky.

Z DENÍKU

... Kolem jedenácté hodiny, v hloubce asi čtyř metrů, se pode mnou zjevují nečekaně tři velké manty! Tito obrovití, podmořští ptáci mně přichystali velice příjemný, podvodní zážitek. Ladně mávají pomalounku svými "křídly" a předvádějí rejnočí půvaby. Rozpětí ploutví mají snad dvoumetrové. Vzadu mantám vlaje dlouhý, tenký ocas. Několik minut opatrně setrvávám nad jejich hřbety a pak se pokouším jednoho rejnoka dotknout. Asi jsem překročil meze jejich shovívavosti. Aniž by zrychlily své svůdné vlnění, hnání neznámou silou se manty v několika okamžicích vytratily do nedozírných mořských dálek...

Jaké by to asi bylo mít na udici takového rejnoka? Říkám si, že krom toho, jaké by to bylo smutné počínání lovit ztělesnění nádhery, by to také muselo být nepochybně pořádné rodeo. Alespoň pro rybáře mého kalibru. Rybařinu mě učil táta na rybníčku velikosti dlaně. Po nesčetných marných pokusech, kdy vlasec zůstával zamotaný ve větvích, nebo háček zaseklý v mém uchu, jsem překonal odpor, napíchl dešťovku, správně nahodil a vytáhl okouna. Hřbetní ploutví mě mrcha řízla do prstu a zprotivil pocit vítězství. Svoji činnost při chytání ryb jsem potom omezil na nekonečné rozmotávání záhadně vznikajících uzlů svazujících udici, až do té doby, kdy zabral na návnadu těžký kapr a stáhl mě do vody. Ohromený otec mne vytáhl ze žabince, osušil a odvezl k doktorovi. Pravda je, že jsem byl indisponován nastávajícím zápallem plic, ale přesto, od té doby raději veškerou rybářskou snahu nechávám viset na háčku.

Zážitek s rejnoky jsem podrobně odvyprávěl Ničke a nastal čas jít koupit lístky na autobus do Palenque. Zdánlivě banální úkol se stal procesem, který mě velice rychle z průzračného světa ryb vrátil zpět na suchozem. Mladík, jehož dosažený vrchol vzdělání mohla být tak třetí třída, po hodině vysvětlování konečně vyplnil dva lístky.

Blanka oprávněně zasýčkovala: „Zdeny, doufám, že při autobusové kontrole nebude vadit těch tisíc škrtačů.“

17. listopadu: Zbývalo sbalit saky paky a škeble, kvůli kterým baťohy opravdu nepříjemně ztěžkly. Rozloučit se s personálem kempu Dona Armanda, svéráznými, ale milými lidmi, a nakonec vypít s barmanem Lukou paňáka.

„Tak za chvíli jedeme Luko,“ zamrkal jsem smutným očima, „nalej nám naposledňákou tu tvou dobrotu.“

Luka nalil, usmál se a zvesela odpověděl slovy, která jsem ho naučil: „Čeko! Ak sé menuíš, žadnoúú panikú!“ V duchu jsem dodal: „Žádnou paniku Luko, ani kdyby tě rafnul had.“ Vzpomínka mě kapánek zašimrala v noze i v podbřišku.

16.30. Opustili jsme Tulum. Autobus společnosti ATOS jel bez pauzy celou noc. Silný vítr ohýbal kmeny stromů a během pořádné bouře se nad Jukatánem ženili čerti. Měli jsme sice dopravní prostředek první třídy, ale drkal s námi hůř než traktor, a byla nám zima.

18. listopadu:

PALENQUE

Městečko Palenque, nacházející se v zeleném náručí státu Chiapas, nedaleko Guatemaly, má jednu hlavní ulici zakončenou vraty křesťanského kostela. Z několika restaurací a obchůdků vykukuje znuděný personál. U náměstí leští pár děcek chlapům lakýrky. Příjmy obyvatel, domnívám se, závisí nejspíš na čilosti turistického ruchu a také na nějakých těch drogách. První člověk, který nám v Palenque vstoupil do cesty, nabízel drogy, druhý okružní jízdu.

Nejen v oblasti drogových cest bývá zvykem před odjezdem autobusu podrobit cestující důkladné prohlídce, nepatří-li náhodou k bandě překupníků. Po zuby ozbrojené gardy staví autobusy na trase a kontrolují pasažérům doklady i bagáž. Šťára se neobejde bez přísných gest a pohledů. Absolvovali jsme takových filtrů v okolí Guatemaly několik. Naštěstí jsme nedošli k žádné úhoně, ale jednou to bylo o prsa jedničky a o nervy. Orgány sice ve většině případů bílé huby s cejchem turistů přehlížejí, jenže výjimka potvrzuje pravidlo.

„Otevřete příruční zavazadlo, por favor. Voda, pasy, toaleták, hmm, a co je tohle señor?“ dotázal se ozbrojenec. Vytáhl z pinglu omšelou, neidentifikovatelnou nádobku s hadí masťou. Otevřel ji a zamračil se. Prostor okamžitě zaplnil puch trhající chlupy z nosů. Při projevu vysvětlujícím původ a účel přípravku jsem raději na důkaz pravdivosti svých slov stáhl kalhoty a ukázal místo hadího uštknutí. Formální přístup změkkl. Rázem ze mě byl hrdina dne. Mazání vrátili, já jej neprodyšně zavičkoval a šoupl zpět na dno batohu.

Teprve svítalo a už se vzduch měnil v hustou kaši. Na autobusovém nádraží vábil hosty napolo utrženým poutačem hotýlek nějaké Heleny. Podlehli jsme jeho omšelému půvabu a pronajali si pokojíček s koupelnou, záchodem a velikánskou postelí. Snídaně v nedaleké kavárně, s výhledem na hlavní třídu, zahladila stopy únavy po nočním nepohodlném přesunu.

V místních restauracích můžete spatřit jen pány. Ženy a děti na siestu a posezení většinou nemají čas, protože pracují. Pracují, a chlapíci v bílých kloboucích dřepí v křeslech čističů bot, hulí čvaňho a čtou noviny, jsou-li náhodou gramotní.

Nám, ryzím Středoevropanům, se jevily poměry v Palenque těžko stravitelné. Hlavně Nička, ovlivněna feministickými názory, při sledování pouličního dění vysloveně trpěla. Ženy, nezřídka těhotné, a dětičky, plenám sotva odrostlé, tvrdě makaly. Zrovna budovaly silnici. Dřely se s těžkými kameny a pískem, zatímco opodál lelkující muži cucali doutníky.

„Nebud' tolik zaujatá,“ mírnil jsem Blančino rozhořčení, „Voni ty chlapi uměj určitě taky někdy pořádně vzít za práci, ale zrovna dneska maj asi jiný starosti.“

„Co tím myslíš?“

„Podívej se támhle.“ Opodál parkoval nákladák, s korbou ověncenou pánskou pracovní silou. Láhev tequily kolovala z ruky do ruky. Bílé košile i klobouky svítily čistotou. Zachmuřená parta klonila hlavy, protože uprostřed hloučku ležela rakev s nebožtíkem. Když funus odjížděl, cuklo to a jeden příliš nacucaný truchlící málem vypadl na silnici.



MISOL-HA A AGUA AZUL

Po snídani jsme najatým Chevroletem odjeli spolu s několika cizinci k vodopádu Misol-Ha. Tohle místo je asi třicet kilometrů od Palenque, uvnitř přírodního parku Ejidal Misol-Ha. Do jezírka obaleného ze všech stran džunglí se z výšky 35 metrů řítí rachotící proud. Nad celou scénérií vytváří vodní tříšť duhovou clonu, v jejímž prosluněném závoji poletuje nespočet pestrobarevných motýlů a opeřenců.

Zmáčení gigantickou sprchou jsme nechali ústa dokořán a omámeně lapali vlhkou inspiraci.

„Kde bereš takový dobrý nápady, Přírodo?“

Z DENÍKU

... Vodopád vodopádí přes převis, pod kterým se dá projít, takže si můžeme Misol-Hu prohlédnout ze všech stran... Každou chvíli leje a v zápětí horko k zalknutí, ale to píšu pokaždé. Z hornaté krajiny stoupá pára. V hlubokých kaňonech se povalují duhy. Motáme se po klikaté silničce, která je vlivem nedávného období dešťů na mnoha místech urvaná a místo asfaltu zeje ve vozovce propast. Náš řidič, doufáme, snad všechny nástrahy bezpečně zdolá... po půl hodině jízdy od Misol-Hy vystupujeme u řeky Tuliji. Kaskády vodopádů Agua Azul a jejich okolí vypadají neskutečně. Kdyby byly opravdové, nemohly by být tak nádherné...

Voda Tuliji má zvláštní barvu způsobenou kysličníky mědi obsaženými v horninách na dně řeky. Sytě modrou a zelenkavou střídá načervenalá. Hřmot vodopádů, barva vody, křik opic a ptáků v okolním lese spolu s tmavookými dětmi nabízejícími ovoce, tvoří z Agua Azul rajskou

zahradu. Na obrovských stromech bizarních tvarů rostou liány, houby, mechy a všelijaké epifyty s velkými květy. Ve stínu stromů se v tlejícím listí povalují domácí vepřici. Jakmile nás zmerčily snědé, okaté děti místních osadníků, zaječeli a vyrazily k útoku. Ti caparti číhají na turisty, kterým za nehorázné sumy prodávají ovoce. Ovládají dokonale smutný, prosebný výraz. Zdrčená, uslzená a unudlaná líbezná tvářička zabere skoro vždycky. Na nás nezabrala jen díky tomu, že jsme fakticky neměli peněz nazbyt. Dětičky po marných snahách přestaly hrát divadlo, roztomilou tvář k politování zformovaly do našťavaného šklebu vyjadřujícího opovržení a odešly za další, movitější kavkou.

Procesí termitů vláčelo ke svému hnízdu listí, surovinu potřebnou k výrobě hmoty, nezbytné pro pěstování hub. Hrbili jsme záda nad tím zajímavým průvodem, když nás oslovil frajer vypadající trochu jako Bob Marley.

On: „Ahoj, vodkud' ste?“

My: „Z Čech“

On: „Ěéé, čéé, co?“

My: „Československo, znáš?“

On: „Ááá, Českoslovákija. To znám. Lendl, Mandliková.“

My: „Jo, přesně.“

On: „Nechcete kytaru?“ vyndal nelakované pádlo a spustil od podlahy.

Z DENÍKU

... Dávám řeč s výrobcem kytar. Pozval nás do svojí dílničky, stojící pod kaskádami. Kytaru jsem nekoupil, protože měla osm strun...

Nový známý se jmenoval Leopoldo Sanchez Miranda. Byl to pohodář a taky úžasný podnikavec. Cítil z nás škvarky, tak nabízel, podotýkám, že nenásilně a s grácií, všechno možné i nemožné. Začal u svých divných kytar a skončil u pohostinských služeb. Nakonec jsme nemohli odmítnout skromný nocleh, jídlo, pivo a exkurzi do pralesa, vše za slušný peníz. U Sanchezovy konkurence, oficiální cestovní kanceláře, by podobné menu stálo více než dvojnásobek.

Když odfrčela poslední parta turistů, přestal Sanchez nabízet sladká dřeva a oznámil nám, že jde sehnat pivo a připravit večeři. Posadili jsme se k vodě a vychutnávali ničím nerušenou symfonii přírody. Měl jsem nutkání namasírovat záda v dravém proudu kaskád, ale improvizovaný hřbitov opodál tohle nutkání potlačoval. Na kovových křížích zaražených mezi kořeny se blýskaly cedulky se jmény a daty úmrtí. Ve zrádných proudech skončila životní cesta mnoha dvacetiletých. Divné je, že i přes výmluvné varování mrtvých, kříže s čerstvými daty stále přibývají.

Zahlédli jsme na cestě Sancheze. Držel kartonek piva a mluvil se starším mrňavým chlápkem. Střídavě ukazovali naším směrem. Ve vzduchu zasmrděl problém. Zvedli jsme se a šli mu naproti.

„Blbec,“ řekl Leopoldo na adresu rázně se vzdalujícího prďoly, „štve ho, že mu kradu klienty. Hele, kdyby se náhodou někdo ptal, tak ste jenom kámoši a za nic mi neplatíte, jo?“

Po setmění jsme u šíleně kouřící lojové svíčky snědli zeleninový madlajz s plackami, vypili pivo, poklábosili a Sanchez něco zabrnkal. Já s Ničkou potom ulehli na jednu postel, druhou obsadil náš přítel a zbytek boudy vyplnily ještěrky, hadi, nosálové a miliarda hmyzu. Hučely peřeje, řvali zvířata a v nedalekém baru hulákal nějaký naprdnutý prďola, kterého našťval výrobce kytar. V tom vedru a hluku jsem usnul jen stěží. Zdálo se mi o obrovském hadu, vodopádu piva a o partě ošklivých mrtvých plavců.

19. listopadu: Hostitel nás vzbudil, právě když vylézalo nad koruny stromů zívající slunce.

„Ahoj Lendl, ahoj Mandliková, už máte na stole snídani,“ pronesl Sanchez s úsměvem. Do rána se mu naše skutečná jména vykouřila z makovice, takže nám přiřkl přezdívky podle jediných Čechů, co znal. Nevadilo to. Natěšeni na cestu tropickým deštným lesem jsme vysrkli něco jako kafe, popadli vodu a foťák, Leopoldo vzal svou narezlou mačetu a šlo se.

„Prosim tě, Sančézi,“ po stopadesáté padla moje otázka, „druhý uštknutí už nepřežiju, takže dáš bacha, jo?“

„Bacha musíme dávat všichni, ale bez starosti Lendle. Vezměte si klacky. Já budu rachtat mačetou, vy klackama a budem kecat. Hadi včas utečou z cesty, maj rádi klid. To by byl děsnej pech, kdybys to schytl podruhé,“ zachechtal se, poplácal mě po zádech a Mandlíkovou na pozadí.

Ve srovnání s tropickým dešťovým lesem, vyjma oceánu, jsou všechna ostatní prostředí pomíjivá. Velehory se zaoblují, savany se proměňují v poušť, jezera vysychají a mění se na močály, jen horká vlhká džungle přetrvává v rovníkových oblastech zeměkoule neměnná po dlouhé miliony let. Právě tato dokonalá stabilita je jednou z příčin neuvěřitelné rozmanitosti živých forem. Odborníci odhadují, že na ploše jednoho hektaru jihoamerické džungle může žít až 40 tisíc různých druhů hmyzu a dalších bezobratlých jako jsou pavouci nebo mnohonožky. Většina tvorů však obývá korunové patro, dobrých 40 až 50 metrů nad zemí. V oblasti Palenque ale zbytky původního tropického lesa, podle mého odhadu, takové výšky nedosahují. Vysoko nad zemí, v zeleném světě korun, žije bohaté a rozmanité společenstvo živočichů. Na větvích se pasou nebo na nich loví, vzájemně se obírají či hledají zdechlíny. A všichni se zde, ve výšce, množí a umírají, aniž by kdy korunové pásmo opustili. Při zemi panuje šero. Proniká sem jen asi pět procent světla dopadajícího na koruny. Není se tedy čeho bát, protože v neútulném přízemí nežije skoro nikdo. Nejrozšířenějšími obyvateli pozemního patra jsou termiti, lidé a pod tlejícím listím se mohou skrývat tenci nenápadní hádci!

Ted' bych měl vylíčit ten několikahodinový pochodák, jenže nevím pořádně jak. Kdo nešel džunglí, stejně nikdy opravdově nepocítí nic z toho, co se v ní pocítit dá, byť bych psal mistrovsky. Vyčíst se to zkrátka nemůže, takže snad postačí několik hesel.

Cesta pralesem: Sanchez švihá mačetou a kosí. My šviháme klackama a kosíme, co nezkosil. Sanchez dokáže pojmenovat úplně vše kolem. Nerozumíme ničemu, takže nevíme, je-li profesor přírodních věd, nebo kecat. Co vypijeme, hned zase vytéká kůží ven. Nička je, tak jako my, zcela propocená a čekám, kdy jí rupnou nervy. Focení je problematické. Špatné světlo, vlhko a zvěř mrcha nepostojí. Dupeme a žvaníme. Hadi prchají. Prchají? Opravdu? Oči mám i na prdeli. Kopírujeme tok řeky, pak už nic a věříme, že Sanchez ví, kam jde. Tukan. Papoušek. Ptáček. Ještěři. Broučci. Stonožka. Ne, mnohonožka. Neznámý šustil. Neviditelný vřískloun. Plesk! Moskýto vysávačný. Prší. Už neklestíme. Nálada je stále radostná. Bláto na cestě i na botách. Poledne. Vracíme se. Kořeny. Obří stromy. Lopuchy, že bys jedním vytřel zadek celé škole. Dochází nám voda i síly. Jdeme pomalu, rychleji to v složitém terénu ani nejde.

Po poledni si přítel Sanchez nenápadně vzal dohodnuté peníze, posadil nás do kolektýva a zamával na rozloučenou jednou ze svých kytar. Překrásně upajdaní jsme se vrátili do Palenque. Nasáklí vlhkostí, zablácení, navonění potem i džunglí, nadšení, šťastní. Výlet byl bezvadný a navíc, z hotelového pokoje nikdo nic neukradl.

Z DENÍKU

... Před spaním se jdeme projít po městě. Začíná tu vánoční horečka. Vedle houpacích sítí stojí ve výloze sněhulák (z umělé hmoty), prodávají se ozdoby na stromeček a pohlednice Santy... Sedíme u večere v restauraci bez větráku. Dusíme se vedrem a feferonkama. Přicházejí malé děti a do této pekelné, propocené, dusné atmosféry nám zpívají. V ruce má jedna holčička ozdobený smrček (z umělé hmoty). Zpívají něco o pečené rybě. Připadáme si stejně jako pečené ryby, ale mexická koleda nás pobavila. Dáváme dětem pár drobných a vracíme se do hotelu. Nička je přejedená, ale já se ještě dorážím u stánku plackami naplněnými vším možným i nemožným. „Asi mi sračka urve prdel,“ říkám, když vše zapíjím špatným pivem. Jdeme na pokoj. Pod okny vrčí autobusy, ale po sprše a erotické chvílce zhasínáme jako dva mokré špalky (z umělé hmoty)...

20. listopadu: Snídali jsme omelety v "El Paisano", jakési židovské restauraci, kde jídlu předchází četba hebrejských textů. Nebyl důvod někam spěchat. Nikdo nikam nespěchal. Palenque vstává zvolna. Při srovnání s ranní Prahou, jejími chvátajícími stády občanů atakujícími autobusy, ženoucími se davy, usilovně se snažícími dodržet na minutu přesně své denní časové plány, působí Palenque značně líným dojmem. Veškeré obchody a hospody mají, až na výjimky, vzhled jednoduchých, hranatých garáží s vraty dokořán. Mnohdy není rozeznatelná hranice prodejní plochy. Zboží zkrátka volně vytéká na ulici. I hospody mají sály často vyhřezlé do ulice, takže můžete od stolu pozorovat pouliční dění. To je výhoda. Například z jednoho výhřezu, kde jsme vyprazdňovali lahváče vylepšeného limetou a solí, byl pěkný pohled. Pod naším stolem leželo na zamaštěném kartonu miminko. Opodál seděla jeho matka s dcerkou a pletly ozdoby z rezných provázků. Byly velice zručné. Za sukní měly zastrkanou různobarevnou zmeť nití. Uzlovaly a šmodrchaly a z klína jim lezly opasky, látky, čelenky a náramky (u nás známé jako náramky přátelství). Několik jsme si jich koupili. Nička koukala na miminko položené na zemi, potom do všech stran ulice a pak řekla věc, na kterou by žádný chlap zkrátka nepřišel.

„Mates, ať se rozhlížím sebevíc, za těch sedmnáct dní jsem neviděla ani jeden dětskej kočárek.“

„No jó! To je fakt. Kočárky tu matky nemaj!“ A na co taky. Ženská si dítě jednoduše zabalí do šátku a tento uzlíček pověsí na záda. Podle spokojeného výrazu nemluvnat jsme usoudili, že je to pohodlné. Kdybych si já měl vybrat mezi hnusným neosobním kočárkem a teplým tělem maminčiným, volil bych určitě tělo, nejlépe přední část, tu nejbližší naditým cecíkům.

Po letech, když se nám narodil Štěpán, možná přispěla vzpomínka na ulici v Palenque k tomu, že já kluka tahal v indiánském šátku a Nička ho urputně kojila několik let. Teď maličko vyskočím z tématu, protože si neodpustím jisté varování těm, co dle vzoru Mexičanek, indiánek, domorodých žen a opic prosazují silný a častý kontakt s miminkem. Takzvaně tělo na tělo. Nám se totiž praktikovaný naturismus vrátil v podobě nemístných Štěpánových poznámek, hned jakmile ovládl umění slova. Například v cukrárně, kam chodíme pravidelně na kávu, přerušil tok mé tiché řeči vedené s dvěma cukrářkami středního věku.

„Tati, máš pěkněj pind'our!“ zapištěl pronikavě a pak se nevině, spokojeně usmíval do mého rudnoucího obličejce. Od té doby mě dámský personál cukrárny vítá s nadšeným obdivem. Jindy zase bleskovým pohybem zastrčil ručičky Blance pod triko a chytil se zkušeně a pevně za bradavky.

„Mamí, miluji tvoje prsíčka,“ zavřeštěl, spiklenecky mrkajíc. V tu chvíli toužebně zamrkalo i všech padesát chlapů z mnohačetné skupiny návštěvníků ZOO, kterým se neomylně stočila hlava správným směrem, jakmile zaslechli heslo „prsíčka“. Štěpoš zkrátka dává na

vědomí všem známým i neznámým v širém okolí nepříjemné informace o vzhledu našich genitálií, o tom kde, v jaké kvalitě a množství se vyskytují na našich tělech chlupy, o vůních i nevůních z nás se linoucích a jiných intimnostech. Takže přátelé, pozor s těmi kontakty.

PALENQUE RUJNAS

Zde v tomto městě, obydleném již v 1. století našeho letopočtu, záhadně dohasla sláva vyspělé mayské civilizace. Poté město pohltit prales, měšťané odletěli do vesmíru, z domácích zvířat se stal divoký nebezpečný spolek doposud v lesních skrýších provozující krvavé obětní rituály. Roku 1746, na základě pověstí, zarostlé město vypátral španělský kněz Otec Solis. V současnosti je Palenque nejzachovalejším mayským městem zarputile ukrývajícím mnohá tajemství.

Stopli jsme Colectivo. Šofér s námi mířil pod kopce, jejichž zelené svahy překrýval kabát ranního oparu. Řezal zatačky, přeskakoval Taxisovy příkopy vzniklé stržením kusů vozovky, smykem objížděl chrápající vepře, plynem nešetřil, a proto jsem musel v zákrutách silnice Ničku pevně držet, aby nevyletěla z auta do houštin. Z neznámého důvodu totiž Colectivu chyběly boční dveře.

Na počest jakýchsi oslav, nám byla prohlídka areálu umožněna zdarma. Trefnější by bylo prohlídku označit za tvrdý výcvik elitních jednotek zaměřený na dobývání orlích hnízd. Nejprve jsme lezli po schodech pyramidy Chrámu nápisů, v které je pochován vládce Pacal s velkým pokladem. Na jedné náhrobní desce je tento panovník znázorněn sedící na raketě. Prý měl něco společného s mimozemšťany. Na druhé desce ho požívá obluda. Jeho sarkofág váží víc než 5 tun. Blížilo se poledne, když jsme se vyplazili na Chrám listového kříže. Pak přišel na řadu Chrám kříže a Chrám slunce. U paláce postaveného na umělé plošině 10 metrů vysoké, široké 80 a dlouhé 100 metrů, jehož dominantou je čtyřpatrová astronomická observatoř, nám došel dech a voda. Mayští kněží měli matematiku a vesmír v malíčku, ale vymyslet výtahy a větrák je, „doprčic“, nenapadlo. I kameny na stavbách byly sluncem rozpálené do ruda, ale my se nevzdávali a pokračovali v útoku na Chrám počtu. Před schodištěm Chrámu knížecího jsme zůstali stát a začali se vařit.

„Končím. Nahoru nevylezu,“ pípla Nička.

Motor jsem měl taky skoro zadřený, ale ve snaze nevypadat jako nějaký měkkota jsem posbíral zbytek sil a vzal schody poklusem. Nahoře, těsně před kolapsem, jsem vítězně zamával na Ničku. „Ahóój. Byla to hračka,“ vzneslo se nad krajem mé zvolání a následovalo, „Hé, uf, uf, fííí,“ když jsem vypustil Papinův hrnec v mé hlavě. Než nám těla bezvládně klesla do stínu letitých stromů, chlastali jsme ve stánku s občerstvením, divže se nám nestrhly vodoměry. Stopy práce archeologického výzkumu vedou mnohdy hodně daleko do džungle. V areálu Palenque uvádějí zatím šest kilometrů, ale vědecké týmy, vzhledem připomínající bandy bukanýrů, se za poznáním prosekávají stále hlouběji. Také my, osvěženi předraženou vodou, jsme nadšeně rozhrnuli houštiny a prodírali se pralesem, kam až to jen šlo. Zachvátilo mě nadšení.

„Mrkej na tohle,“ skočil jsem na liánu a prosvištěl kolem Blanky. „Uáá, jeááíí!“ odrovnal jsem hlasivky.

„To sem chtěl dycky udělat. Pod' Ničko, zkus to taky!“

„Seš cvok, ne? Za á se neudržim a za bé, radši dávám bacha, abysme do něčeho nešlápli.“

Seskočil jsem zpět na pěšinku: „Taky dávám pozor. Neboj se. S mejma zkušenostma se mě nemůže nic stát. He, he.“

Mlask. Pusa na pusu. Ťuk, klepnutí prstem na čelo a namíření stejným prstem na předloktí.

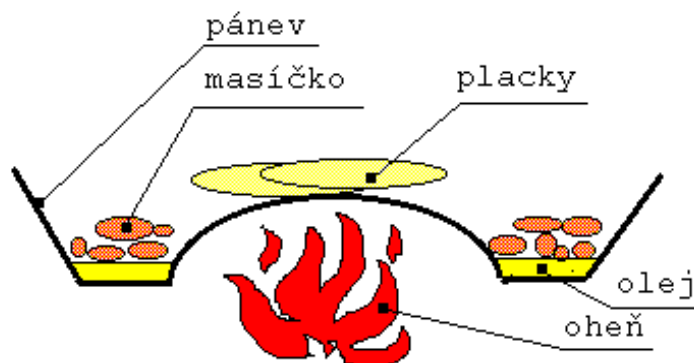
„Když dávaš takovej pozor, Tarzane, tak proč nosíš na ruce takovou hnusnou breburdu. Blé.“

„Co? Cože? Ááá, doprdele,“ lekl jsem se a začal sebou zmítat. V porostu chlupek se na mé paži kroutila obrovitá mnohonožka.

Rozumná Nička včas zarazila mé objevitelské choutky. Džungle je krásná, ale taky nebezpečná. Zamávali jsme na malého tukana a vrátili se. Starobylé tajemné trosky města nám zůstaly za zády, ale i natrvalo rozvalené v naší paměti.

Z DENÍKU

... na parkovišti postávají indiáni z kmene žijícího v hloubi pralesa, někde na hranicích mezi Mexikem a Guatemalou. Dodnes se prý živí tradičním lovem a sběrem kořinek a na tablech dokumentují turistům tento primitivní kmenový život špičkovými fotografiemi pořízenými špičkovou technikou. My si myslíme, že jsou živi hlavně z prodeje suvenýrů. Všichni sice mají dlouhé černé vlasy a po kotníky dlouhé bílé košile, v kterých vypadají domorodě, ale naši pozornosti neunikly pod tunikou schované pěkné kecky a značkové hodinky na zápěstí. Koupili jsme si miniluk a šípy, abychom jim udělali radost... Večer odjedeme do Oaxacy. Zbývá ještě několik hodin času, tak je jdeme prohloumat do klidných uliček Palenque... po cestě stále něco jíme a pijeme. Nejdřív pivo s citronem a posloucháme kluka hrajícího na podladěnou kytaru. Pak melounovou šťávu a koukáme na prdelatou paní hrající si s dětmi. Nad hlavami jim trčí ze zdi kabel od elektřiny, který hoří a prská jiskry do všech stran. Následuje Margarita... Kupujeme si koření, ale jelikož staříček prodavač na mé dotazy, které koření se hodí na pollo – kuře, stále jen s úsměvem přikyvoval, nevíme, k čemu ho vlastně použijeme... Nejvíce mi chutná moučná placka a do ní zavinuté silně pálivé kuřecí masíčko, rybičky nebo drobně nakrájené hovězí. Tuto pikantní delikatesu připravují pouliční kuchaři ve speciálně tvarovaných pánvích:



Bylo půl šesté, když se s námi, samozřejmě po důkladném prověření cestujících a prohlídce zavazadel, kapes i tělních dutin, rozjel autobus k majestátnímu pohoří Sierra Madre. To s těmi dutinami je jen fůr.

21. listopadu: Vzbudilo mě nařikání motoru a zaléhání v uších. Svítalo a krajina za oknem autobusu roztomile růžověla. A jaká krajina! Z jedné strany se nad silnicí klonili mohutní skalní velikáni, jakoby ji chtěli zalehnout. Z druhé strany na nás otevíraly bezdnou tlamu kaňony, jako by nás chtěli polknout.

„Ničko, vzbud' se. Tohle musíš určitě vidět,“ dloubl jsem Blanku loktem. Zrovna jsme řezali serpentinu a kamínky, padaly zpod kol obloukem přímo do pekla.

„Jau! Co blbneš kruci!“ zavrčela, ale když smetla ospalky a zamžourala ven, slastně vydechla, „A jó. Teda táto, to sou panoramata!“

Klikatou cestu lemovaly jehličnany, několikametrové kaktusy i kříže nešťastníků, smolařů, kterým se omrzelo několikahodinové točení volantem. V duchu skládám chvalo zpěv pro horskou nádheru, česanou povětřím, líčenou paprsky slunce s duchem šlechtěným po dlouhá tisíciletí a zároveň drmolím modlitbu, aby náš řidič vydržel až do Oaxacy de Juarez. Přece jenom, řídí už celou noc.

„Andělíčku, muj strážníčku, opatruj mi mou dušičku. Teda ještě jedna zatáčka a já se fakt pobleju.“

Nedokážu si dost dobře vysvětlit, co mě svedlo na tuto odbočku, protože to nevím. Ale dokud nevyličím prožitek, při kterém také zaznělo „andělíčku můj strážníčku“, nemohu zkrátka pokračovat, protože by v mé hlavě strašil a kazil tok jiných myšlenek. Snad to souvisí s úctou, kterou k horám odjakživa pociťuji, s nebezpečím, které se s horskými cestami snoubí, nebo s tím, že při psaní této knížky stále vzpomínám na své krásné dětství.

Stalo se to před mnoha lety v Nízkyých Tatrách. Tatínek plnil jakési mně neznámé pracovní povinnosti a při té příležitosti nás všechny vzal s sebou, abychom také vychutnali čerstvé jarní povětří čisté slovenské přírody. Personál podnikové chaty nejmenovaného podniku celou naši rodinu vřele přivítal, neboť otec byl váženým a důležitým hostem a ihned doporučil, jak efektivně využít čas. Do nabitého programu byl včleněn a červeně podtrhnut výstup na nedaleký Chopok.

„Naozaj, aj pro absolutných nietúristou, pán Pachman. Můžete ísť ihned po zajtrajších raňajkách. Ako hovorym, žiadneho strachu vám nětřeba.“

Druhý den, po velmi pozdní snídani, maminka neuvěřitelně dlouho do malinké plesové kabelky cpala tatranky, rohlíky, jablíčka, kapesníky, pláštěnky, toaleták, náhradní čepice a mnoho dalších nezbytností. Všichni jsme, jak se s plynoucím dnem měnilo nestálé horské počasí, vždy těsně před odchodem několikrát převlékli šat i prezuli boty. Kolem poledne začínal personál nervózně podupávat u dveří.

„Pridať, pridať mileny,“ pobízel netrpělivě správce chaty, který již značně pochyboval, zda měl dobrý nápad, když k túře vyhecoval dvě městské padavky a dvě rachitické děti.

„Musité ísť, aby stě němuseli z vrcholku běžať, cha, cha, cha. Pozerám, že vám by beh vela něšel súdružka Pachmanová, cha, cha, cha,“ s nucenou žoviálností halekal správce a ukazoval na mamínčiny silně nespportovní polobotky. Pak sklouzl pohledem na mé a sestřiny střevíce, polkl, a když nám mával, zaslechl jsem z jeho starostmi svázaného obličejce slovo dosud nepoznané.

„Tatínku,“ zeptal jsem se proto hned otce, „co znamená somár?“

Na úpatí Chopoku nohy celé naší rodiny hlasitě naříkaly. Pocit vítězného tažení skrz návaly bolesti a zeď únavy nedokázal prorazit. Maminka s tupým výrazem podpírala kňourající sestru, já bezvládně visel na tátově ohnutém hřbetu.

Ponurý klid porušila až maminka: „Podívejte se těch kravskejch hoven tady.“

Pak se před námi nečekaně objevil zarostlý horal v odraném svetru. Pozdravil a s úsměvem odpověděl na mamínčinu otázku, proč vlastně jezedáci honí nebohá stáda skotu do takových výšin.

„Ále, kdeže pani, aké krávy? Tu hore sú lejna iba od medvedou!“ řekl tajemný muž a zmizel.

Čerstvý medvědí trus! Informace o přítomnosti medvědů náhle vlila do našich údů nové síly, táta zavelel a náš kvartet svižnou chůzí opouštěl nebezpečné teritorium dravých šelem. Nad Chopokem potemněla obloha, mračna nám nad hlavami vytvořila temně černý medvědinec, z kterého zafičelo a prvně zablýsklo. Ze svižné chůze jsme přešli v klus. Při druhém zahřmění se

otřásla hora a statné smrky sklonily vršky k zemi. Sestru i mě rodiče pevněji uchopili za ruku a zařadili běh. Po třetím ohlušujícím zahromování začaly shůry padat trakáře, les praskal, vítr skučel, medvědi hladově vrčeli a naše rodina v jednom chumlu svištěla po svahu tryskovou rychlostí. Nehledíc na padající dřevinu česající naše temena, bezhlavě jsme skákali po mokřých kořenech, kličkovali mezi kameny, uhýbaly bleskům a vzpomínám, jak maminka, přestože jí sprint kradl dech, za nás všechny prosila andělíčky o záchranu. Správce celý zářil, když nás pouštěl do chalupy.

„To som opravdu rád moji milí. Už som si robil starosti, že vás ta búrka stihne nahore. Ako minulý rok toho chlapa z Brna. A on vám nechtěl zmoknúť a tak shora pred búrkou utékal. Jasně, že doň ho uderilo do hoveđa. V búrke na horách môže pretékat iba skutočný somár!“

OAXACA

Na plošině u řeky Atoyac, obklopené více než 3000 metrů vysokými štíty hor, se nachází Oaxaca, založena roku 1486 Aztéky. Je to hlavní město státu Oaxaca, zachovávající si původní ráz. Je zde řada dominikánských klášterů, barokní kostely, malebná náměstí a památky na "světlovlasého boha" Cortése, který během několika let, díky střelným zbraním, rozdrtil postaru válčící Aztéky a nastartoval tak španělskou hrůzovládu nad Mexikem. Moderní budovy v tomto městě skoro nenajdete, a to je vlastně dobře.



Z DENÍKU

... 9.45 - přijíždíme do města. Zvolili jsme si hotel Aurora. Na pokoji zaznamenáváme změnu. Chybí větrák a na přikrytí je připravena kromě prostěradla i deka, protože noci jsou zde chladné. Jsme zhruba tisíc metrů nad mořem, a to je sakra změna! Zmizela hutná vlhkost

vzduchu. Když zaleze sluníčko, dokonce se třeseme zimou... Jsem spokojený, mastí stále opečovávaný bod uštknutí mě začal pěkně svědit. Svědění je známka vyléčení. Hurá! No, radši to třikrát zaklepu na zed' Aurory... Od hotelu Meson del Angel rozvázejí cestovky své zákazníky po okolí. Dobré služby, dobré ceny, takže jedem nejdřív kousek za řeku a pak se uvidí kam dál...

MONTE ALBÁN

Půl hodiny jízdy od hotelu se na vrcholku jedné z nádherných hor nachází uměle vytvořená plošina, na které stojí trosky hlavního města zapotécké civilizace Monte Albán. Město mělo v minulosti asi 10 tisíc obyvatel. Zejména pyramidové stavby se svatyněmi na vrcholcích a budovy s přísnými geometrickými tvary obklopují ohromné náměstí. Ve středu tohoto náměstí čerpá vesmírnou energii první astronomická observatoř Střední Ameriky. No a kolem ní se povalují po zemi všichni ti, kteří potřebují dobít tělesné baterie. Já s Ničkou jsme se také svalili. Koukali se na překrásná oblaka plující doslova na dosah a přemýšleli nad smutným osudem všech lidských obětí náboženských obřadů. K takovému přemítání nás přiměl pohled na hřiště pro pelotu. Zde probíhaly slavnostní souboje (Ullamalitzli) a poražení měli prostě smůlu. Byli zabiti na počest bohů. Zavři oči brouku, á šmik!

U hradeb Monte Albánu nabízeli Zapotéčané překrásné kopie pohřebních masek. Masky jsou pokryté mozaikami z jaderitů, nefritů, tyrkysů, pyritů a perleti. Kolem roku 900 n. l. začal Monte Albán sloužit jako pohřebiště Mixtékům. Z nálezů v jejich hrobkách je patrná mixtécká řemeslná zručnost, kterou zřejmě současní umělci podědili. Očima jsme laskali ta dílka a odolávali pokušení nějaké si koupit. Jenže potom jsme si všimli mladé dívenky, skromně stojící stranou od ostatních prodávajících. Na zídce měla v cárech papírů položené skvosty, nápadné tím, že postrádaly lesk novoty. Vzali jsme si do ruky moc hezkou plastiku, beze slova jsme se na sebe koukli a věděli, že ji už nepustíme, ať stojí, co stojí.

Povídám: „Ty vole, Ničko, ta holka snad vybrala nějakou tu hrobku, protože tahle maska, ti říkám, je sto procentně pravá.“

„No, to teda jo,“ odpověděla Blanka, „podívej ta patina.“

„Bude za to chtít určitě strašnou paletu.“

Nička zvažněla a sevřela masku v náručí: „To nevadí, nemusíme jíst a spát budeme na ulici.“

Obchod trval minutu. Nesmlouvalo se. Nádherný, "zaručeně původní" výtvar nás stál méně než sklenici piva, a je jednou z nejkrásnějších ozdob mé pracovny.

Na břehu řeky Atoyac mají svá chatrná obydlí ti nejchudší obyvatelé města. Jejich příbytky jsou nevzhledné hromady kartonů, plechu a igelitů. Asi proto jim město vyčlenilo prostor pouze v hlubokém korytu řeky, kde není ta bída tolik na očích.

„Teď jim není tak zle,“ říkám Ničce, „ale v období dešťů, když se koryto naplní vodou...“

V příštím roce jsme v novinách četli o mohutných záplavách, které v Oaxace a okolí vzaly život několika desítkám lidí.

Z DENÍKU

... Máme hlad a žízeň, a proto se vydáváme na náměstí, je to kousek od Aurory, kde se konají sobotní trhy. Už z dálky slyšíme veselí a cítíme masíčko. Všude plno lidí, jídla, pití. Spokojeně se rozhlížíme a slyšíme, jak Oaxace tepe srdce... žereme, co se dá. Pražené kobylky všech velikostí, kukuřiči, smažené banány, kus nějakého kaktusu, co chutná jako brambora, placky s masem a vše to zapijíme litrama ovocných šťáv. Doufáme, že naše babička s mámou věnovaly v kostele taky jednu speciální modlitbu našim zaživacím systémům... Po láhvi vína usínáme. Dobrou noc Mexico...

MITLA



22. listopadu: Tento den jsme se rozhodli navštívit Mitlu, bývalé hlavní město Mixtéků. Naším průvodcem byl veselý pán, hovořící všemi a zároveň žádným jazykem. Vypadal jako Johnny Cash a náramně jsme si s ním rozuměli. Na krátké zastávce cestou k Mitle jsme se zašli poklonit mohutnosti 2000 let starého stromu, stojícího v zahrádce malého kostelíčku. Obvod jeho kmenu měří 58 metrů a pro svoji velikost se dostal obří Arbol de Tule, Strom z Tuly i na stránky Guinnessovky.

„Hle, toť Mitla, s nádhernými kamennými mozaikami! Mazejte si jí prohlédnout,“ velí Johnny Cash, „a hněte sebou, ať stihneme zapotécký trh.“

Za neprodyšnou ohradou z kaktusů stojí několik budov. Všechny jsou nápadné fasádou, pokrytou kamennými mozaikami z destiček, poskládaných do obrazců, a to bez špetky malty či lepidla. Tyto originální mozaikové dekorace, tvořené geometrickými a spirálovými motivy, přinesla mixtécká kultura. Všiml jsem si, že mezi všemi tvary nebyl jediný oblouček, ani kolečko. Takže uvádím dvě vysvětlení tohoto jevu, za které neručím. Buď oblý tvar tenkrát neuměli, nebo ho úmyslně nesměli tvořit. Posvátné slunce je kulaté, a proto podobný tvar byl tabu. Někde jsem tuto teorii možná zaslechl, ale raději za má moudra, nedávejte ani zlámanou grešli.

Mitla je hezké místo, ale my už se nemohli dočkat odjezdu do podhorské vesničky, kde se konal trh. Johnny Cash vysvětloval široký význam zdejší oblasti věhlasné výrobou mezcaly a svítily mu oči jako Moravákovi žvanícímu o víně. Mezcala, nebo chcete-li tak ten mezcal, se zde vyrábí ve všech barvách a chutích. Může být silná s červem na dně, ale i voňavá a jemná. Může být perlivá, ale i hustá jako asphalt. Jeden druh je prý zaručeně lepší než viagra. Z modré agáve se vyrábí také tequila, ale tato kořalka je oproti mezcale určena fajnovějším hubičkám. Cash nás

poučil, že plod - piña rodí agáve někdy až po deseti letech. Po odkvětu je třeba plod utrhnout, rozmačkat, vykvasit, a nakonec samozřejmě vychlastat. Když Johnny zahlédl, jak na sucho polykám, povídá: „Hele, držte se mi v patách. Až vystoupíme, zavedu vás do nálevny, kde vám dají ochutnat tu nejlepší mezcalu.“

Nička si musela schovat vše lesklé, protože horalové jsou mimo jiné, taky sprostí zloději. Předkové těchto Zapotéků mrzčili své nepřátele. Ti v bolestech umírali a barvili zem do ruda. Lívanec krve pod nebožákem jistě lahodil oku bohů i Zapotéků. Přilepili jsme se na našeho průvodce a doufali, že nás případně ochrání. Kličkovali jsme vesnicí až do tmavého pajzlu, prošli lokálem a stanuli u pultu pokrytého chlastem. Dokola byly rozestavěny regály plné mezcaly. Cash mě bral kolem ramen a tlačil k tlusté zamračené paní nepochybně vzbuzující respekt.

„To jsou mí přátelé, rádi by vochutnali tvou mezcalu.“ Nejspíš zapotécky řekl něco takového, protože po jeho slovech paní roztála a začala nám se svojí, kapku pěknější, mladší pomocnicí podávat malé kelímky, naplněné chutnými i nechutnými vzorky. Během chvíle z nás opadlo napětí i strach. Průvodce radil: „Buď po ochutnávce rychle zdrhněte, nebo kupte celou láhev, aby nevznik žádná malér s majitelkou.“ Stačilo zaostřit na megapoprsí barmanky a bez váhání jsme zvolili druhou možnost. Nička vybrala kávovou. Z hospody nás do korzujícího davu Zapotéků vynesly neposlušné nohy, obtěžkané alkoholem vyrobeným z té nejlepší agáve.

Na trh přicházejí horalové z okolních vesniček prodávat mimo mezcaly, také ručně tkané koberce s překrásnými vzory, ponča nebo nářadí k práci na poli i v kuchyni. Samozřejmě nechybí široký sortiment bílých klobouků, sedel, bičů, ostruh, jezdeckých bot a všeho pro rančery. Je to přece trh mexický. Kolem nás se kolébali staří kovbojové s nohama do Ó, ženy s velkými, neforemnými balíky na hlavách živě klábosily, hejskové prodávali hodinky a rádia. Děvčata si vybírala spony do překrásných havraních vlasů.

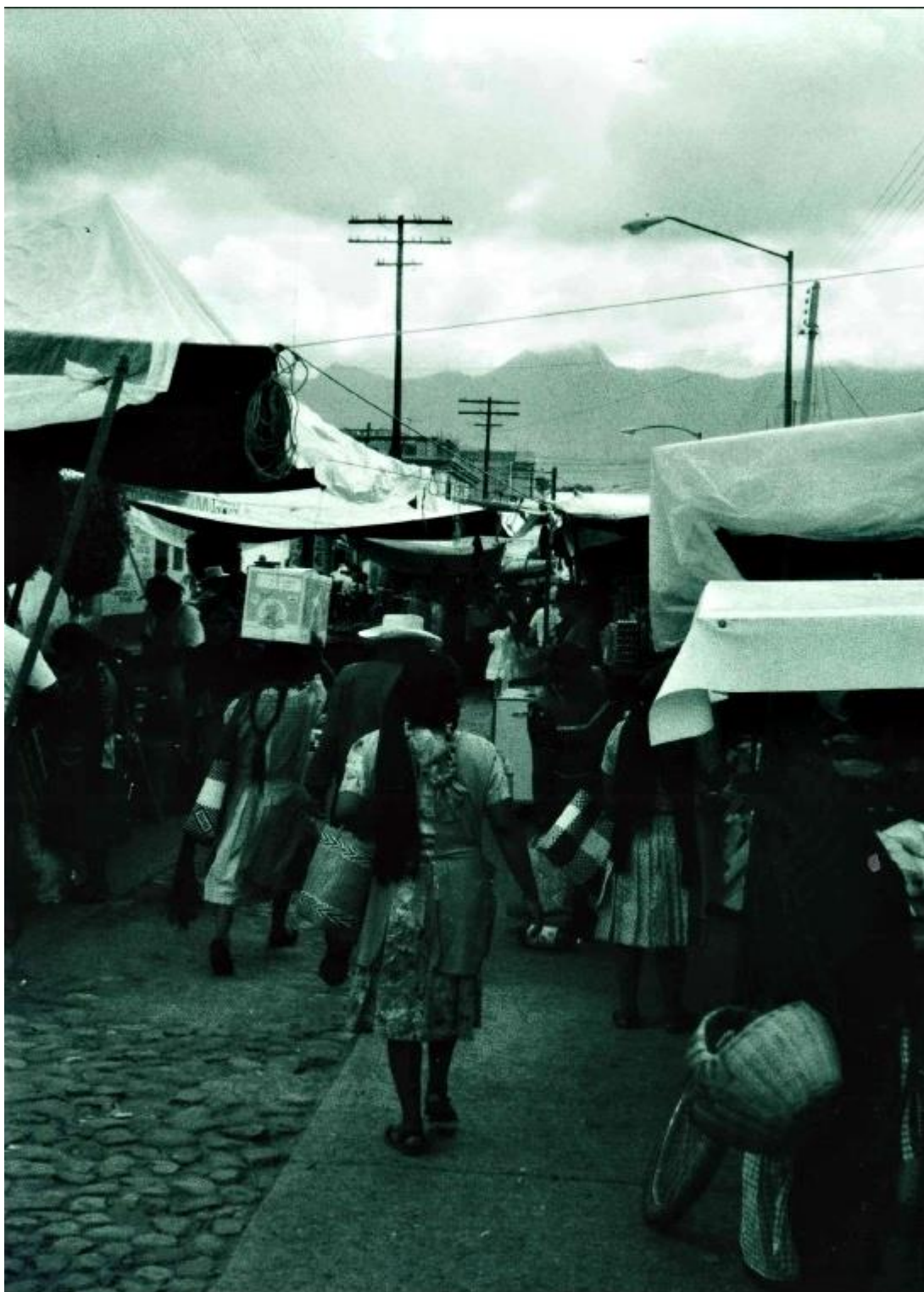
„Je to báječná podívaná ten trh,“ povídám Ničce. Neslyšela. Hrabala se v nějakých cetkách a smála se na všechny ty "spřesté zloděje a vrahy".

"Nezkrotné je Mexico, nezkrotné a
pevné. Nezištný lid, který žije bez
jakékoliv naděje. Je i veselý, usmívá
se ve své lhostejnosti... Ti podivuhodní
domorodci!"

David Herbert Lawrence

Z DENÍKU

... *Poslední večer v Oaxace. Trávíme ho v nečekané, ale velice příjemné společnosti Petra a Martiny, studentů z Prahy. Dávají nám mapu Ciudad de México a pár informací o tomto městě, kde strávili nějaký čas u svých příbuzných... „opět potvrzuju, že některý žrádlo moc pálí, ale když voni sou ty placky s masem tak strašně dobrý“ ... V 21.00 si sedáme do autobusu a míříme do největší metropole světa... Na sedadle za námi sedí moc divný chlap. Furt se na něco ptá a taky nám dal zadarmo velikou, vázanou knihu o Mexiku. Proč? Je to asi mafián, ouchylák, nebo tajnej polda. Jestli není, tak nechápu, z jakého důvodu je na nás tak milej...*



„Pamatuješ?“ ptá se mě častokrát moje žena a dá jí vždy hodně úsilí vynutit si přítakání. Většinou odpovídám: „Nepamatuji.“ A ona šílí: „Si fakt hroznej, Mates (takhle mi říká). Ty si to fakt nepamatuješ?“ Je štěstí, že ji mám a že připomíná pro chlapy nepodstatné, roztomilé zbytečnosti, o kterých bych bez jejího upozornění nikdy nic nenapsal. Tak například o peněžence. Nechtěl jsem na cesty brát drahocennou koženou, a tak než jsme odletěli do Mexika, koupil jsem si od Vietnamce peněženku s neuměle vytištěným nápisem US Army. Kvalita nula, ale byla téměř zadarmo. Platil jsem prvně v kempu a kluk, kterého jsme nazývali Mexický Úsměv, nad mojí šrajtoflí otevřel papulu a vycenil bizardní chrup.

„Seš americkéj voják? To máš z armády, jo? Moc pěkná peněženka, amigo. Neprodal bys jí náhodou?“

„Nejsem americkéj voják. Jsem Čech a peněženku ti neprodám. Promiň, ale kam bych strčil prachy?“

Přesně stejný dialog jsem s Úsměvem vedl při každém placení, až jednou jsem už nevydržel rmoutit jeho vřelý úsměv a nabídl mu obchod. Před tím jsem si ale pořídil na trhu velice levnou pletenou portmonku s barevnými indiánskými vzory, mimochodem užívám ji dodnes.

„Tak dobrá,“ ostentativně jsem vysypal z vietnamské US Army peněženky peníze a podal ji Úsměvovi, „za tři piva je tvá.“

Mexický Úsměv výskal radostí nad tak vydařeným obchodem a všude rozhlašoval, že ten bláznivý příslušník americké armády prodal hluboce pod cenou kvalitní součást výstroje. Nebo o houpací síti. Pravidelně ji věším mezi kmeny starých špendlíků na zahradě naší chalupy a neznám lepší relaxaci nežli poslech slepičího kvokání z její konejšivě houpající náruče. Ale nebýt Ničky, zapomněl bych, že jsem o ni hrál na břehu Karibiku s prodávacem kostky a že kdybych lépe házel, mohl jsem ji mít za babku.

Do třetice jsem si nevzpomněl na dívku, která si ve slunečním svitu nestydatě vyholovala rozkrok několik metrů před mýma očima.

„No nekecej Mates, že si ani na tohle nepamatuješ. Seš vopravdu absolutně nemožnej.“

CIUDAD DE MÉXICO,

neboli "El Monstruo" - Monstrum, jak mu říkají Mexičané, se rozkládá na ploše 1500 kilometrů čtverečních a stále svižně roste. Hlavní část města je obklopena horami a vypadá jako dno obřího hrnce, v kterém se vaří, mimo jiné, přibližně 3 miliony motorových vozidel. Takovýto gulášek vyprodukuje ročně do ovzduší 5,5 milionů tun znečišťujících látek. Je to vůně, která je ve více než dvoutisícové nadmořské výšce města, opravdu k zblití. Měli jsme z této megalopole strach, aby nás náhodou nespokla jak dva nicotné bídné červíčky. Pro toto město by to nebyl sebemenší problém. Ciudad de Mexico stojí na troskách Tenochtitlanu, bývalého hlavního města Aztéků. Vyrostlo na půdě jezera Texoco a na starých rytinách připomíná Benátky. V ulicích se jezdilo loďmo, než jezero podlehlo lidské síle, která ho vysušila. Pohltilo-li město jezero, dva mrňavé Čecháčky by mohlo též.

„Tak dost! Jakýpak strachy. Město jako město. Když sme tady tu naši cestu dobře začli, tak jí tu taky v pohodě skončíme. Vykročit levou nohou, á...“

Později jsme zjistili, že El Monstruo není město jako ostatní. Je vzrušující, živoucí, skličující i povznášející, voní i smrdí, je staré a chudé, utopistické a bohaté. Je ošklivé i krásné, ale především, Mexico City je jedinečné.

23. listopadu: Ve tři hodiny ráno, sotva jsme vystoupili z autobusu a udělali ten první krok levou, zatarasil nám cestu miniaturní chlápek s břichem.

„Jsem taxikář a se vším vám pomůžu amigos.“ Ihned ukazoval svůj průkaz a licenci. Zírali jsme na něj zprvu podezíravě, nakonec ale přece jen souhlasili s tím, aby nás zavezl do nějakého lacinějšího hotelu v centru. Ten šofér byl šťastný. Nejdřív naložil naše batohy, potom mě, Ničku a začal odříkávat epopěj o svém životě a ságu svého rodu, jejíž součástí byly také osudy 398 příbuzných dosud žijících na půdě tohoto města. Taxi zastavilo před hotelem. Taxikář byl trochu smutný, protože nedokončil příběh o jeho jednadvacáté sestřenici. Odnesl zavazadla do recepce a tam řekl svému stopatnáctému synovci, ať nás dobře uloží.

„Ještě se uvidíme,“ pravil taxikář vypravěč poté, co jsem mu zaplatil, „no, a potom vám to všechno dopovím.“

Škoda, toho chlapa jsme už nikdy neviděli, Monstrum ho pohltilo.



Z DENÍKU

... Je ráno. Jdeme si najít levnější hotel. Metrem na Zocalo do hotelu Juarez. Je levný, ale bohužel plně obsazený. Pokračujeme tedy dál do hotelu Canada, ten je moc drahý, ale zajistili nám místa ve své nedaleké pobočce, v hotelu Coliseo. Odcházíme do ulice Bolivar, tam je to Coliseo a tam zůstaneme, protože chození po městě ve smogu, s tímhle těžkým báglem, stojí za hovno... Zocalo, je obrovské náměstí v srdci města, Bliží se poledne - dopravní špička. Smog houstne, a tak sotva dohlédneme z jednoho konce náměstí na druhý... Vánoce na krku. Po domech se rozvěšují velké hvězdy z celofánu a různobarevné střapce... Snídáme a obědváme dohromady, vozíme se metrem a pak se noříme do předvánočního shonu v ulicích...

Každá stanice metra je malou výstavní síní, seznamující cestující především s dějinami města. Jsou zde vystaveny repliky oltářů a soch, modely Tenochtitlánu vznášejícího se nad jezerem, odhalené zbytky chrámů, památky po indiánech, Španělech i z dob revolucionáře Zapaty. Metro je levné, čisté a podle výmluvných obrázků se v něm zorientuje intelektuál i negramotná většina obyvatel metropole. Prostě každý, včetně dvou slovanských balíků. Přidružení smogem jsme se ztěžka vláčeli městem. Prašný otrávený vzduch škrábal v krku, v nose, v plicích. Bylo nám blbě. Jak asi musí být klukům tahajícím rikšu dopravní zácpou chránění jen titěrným šátkem přes ústa.

„Sakra, jak to, že támhle ten člověk ještě žije?“ glosoval jsem. Některé tepny města mají i dvanáct jízdnic pruhů. Byli jsme nedaleko křižovatky, o jaké se českým řidičům nezdá ani v nejdivočejších snech a já Niče ukazoval policistu, temperamentně tančícího mezi auty. Pískal

na pišťalku, mával pendrekem i rukama a vyřvával pod semaforem, svítícím zcela nadarmo. Celý výjev byl zachumlaný do temného kouře zplodin a dopravák vypadal jako zplozenec pekla. Přepadla nás touha něco sníst, ale hlavně bylo třeba svlažit trubky. Našli jsme ulici zlatníků, pak ulici, kde stály jen obchody plné svatebních šatů. Dále jsme prošli ulici prodejců sportovních potřeb, ulici s botami, ulici samých hodinářů a ulici kde měli jen sošky Santy Mrazíka. Obyčejná sámoška nikde. To bylo k zbláznění. Jedí pouze v bufetech nebo co? Nohy bolely, žízeň jak trám, hlad rostl a ze smogu mžitky před očima a krvácející nosy. Když nám konečně někdo ukázal zastrčený minikrámek s konzervami a bílým pečivem, zhltili jsme vodu a věku upatlanou olejovkami prasečím způsobem.

V pozdním odpoledni Monstrum mírně utichalo. Než spadla tma, vstoupili jsme do Torre Latinoamericana, budovy, která je jedním z nových symbolů města. Mrakodrap stojí v jeho středu, a tak trochu připomíná pyramidovité chrámy starých mezoamerických civilizací.

Z DENÍKU

... Torre Latinoamericana, patro 44. Vidíme hodně daleko, ale na konec města ani náhodou... Někde na obzoru se kouří z Popocatepetlu. Kupujeme si malou lahvičku, obsahující popel této známé sopky. Pak sjíždíme zpět dolů a jdeme do zaplivané hospody sousedící s naším hotelem. Mají tu totiž dobré točené. Objednávám dvě piva. Nička je první bílá žena, stojící, kdy v této restauraci. Vyčepák s velkým mrožem pod nosem ostře sleduje, jak pojídám feferóny, které se tu k pivu podávají. Pár dědků mu něco našeptává. Nato Mrož sahá do zašmudlané zástěry a z igelitového pytlíčku vylovuje červenou papriku. Obřadně kousek té papriky ukrájí půlmetrovou mačetou. Dává na stranu naše obyčejné feferónky a pokládá před nás talířek s tím malinkým zázračným kouskem. Výzva!!! Jestli to svinstvo nesníš, tak... „Stále drží ten nůž,“ špitá Nička. Rozhlížím se. Hospoda hrobově mlčí. Beru papričku a papám. Místňáci i Mrož se tlemí v očekávání mé potupy. Já ale zachovávám klidnou tvář, přestože v hubě se mi to smaží jako ve vysoké peci. Zalívám oheň pořádně pivem a usměvavě děkuji za dárek. Mrož udiveně odkládá mačetu. Netušil, že mě kámoši přezdívali Fefo a ostré je má vášeň...

Tímto výkonem jsem nám zajistil uctivé a srdečné uvítání, kdykoliv jsme si sem zašli na pivo. Bohužel to bylo všehovšudy jen třikrát. Jakmile nás Mrož spatřil, široce se usmíval. Přinesl hned pivo a samozřejmě kousek speciální papričky z jeho zástěry, co mi tak ohromně chutnala.

24. listopadu: Pohodlné a levné metro, a potom autobus, dopravil v ranních hodinách naše nevyspalá, zplodinami vyuzená těla k očištné bráně do starověkého, magického světa.

TEOTIHUACÁN – MĚSTO BOHŮ

Kolem panoval klid a zvláštní posvátná atmosféra. Tiše jsme šlapali 4 km dlouhou a 44 m širokou Cestou mrtvých. Proč se tato hlavní tepna tak nazývá nevím a tomu, kdo mě to řekne, rád zaplatím panáka. Té cestě dominují dva z největších chrámů ve Střední Americe, Pyramida slunce a Pyramida měsíce. Na ně jsme se toho dne rozhodli vystoupit. Slunce, které prý vychází přímo z Teotihuacánu, stoupalo vzhůru a začínalo zostra topit. Pod nohama nám pobíhali velice plaší ropušníci trnohlaví s ostnatými výrůstky na hlavách a na bocích. Po marném vysedávání u škvír v kamení, kam se schovávali, a čekání na ropušníka s prstem na spoušti, jsem to musel vzdát. Ropušníci prý nikdy nepijí, zato nám nějak usychalo hrdlo a vařilo pod čepicí.

„Jéžiši, koukni na tu vejšku,“ vzdychla Nička se zrakem pozdvihlým ke špici Pyramidy slunce, „než tam vylezu, tak asi umřu.“

Prstem jsem namířil na maringotku označenou červeným křížem první pomoci: „S tím se tu počítá. Ty lemra, co zkolabujou, se skoulej rovnou k doktorovi.“

Že by po kotrmelcích shora někoho felčari oživil? Prdlajs. Aha, tak odtud možná pojmenování Cesty mrtvých.

Vrchol pyramidy je 64 metrů nad zemí. Svatyni dříve stojící na vrcholu vystřídal pouze mosazný hřeb zaražený do středu pyramidy. Hladil jsem ho a zády se opíral o Ničku. Přežili jsme. Těžce dýchali, rozhlíželi po kraji a s vyplazeným jazykem regenerovali síly k zdolání Pyramidy měsíce. Obě pyramidy skládající se z pěti stupňů mají v útrobách tunely a místnosti určené k uctívání. Měsíční pyramida má základnu dlouhou 150 metrů, Sluneční 225 metrů. K její stavbě bylo prý zapotřebí tří milionů tun kamene! Obě pyramidy jsou obklopeny terasami, na nichž dříve pořádaly náboženské obřady. Nyní však obřady vystřídal prodej suvenýrů. Když jsme zcela vyčerpaní slezli z Pyramidy měsíce, zařali do nás spáry umělci a kšeftaři těžkého kalibru.

Začalo představení: „Čeko, amigo, já znám. Kup tohle, nebudeš litovat.“

„Nemám zájem, ne, dej nám pokoj, je to drahé, nehezké, nevoní to, nic, ne, ne, ne,“ nepřilíš důrazně jsme odráželi útok.

Následovala ukázka něčeho. K mání jsou podobizny bohů, nebo šperky ze ztvrdlé mízy kaktusů, které, je-li v pryskyřici navíc uvězněn nějaký hmyz, vypadají velice pěkně. Dále je možné zakoupit obětní nože, vyrobené, tak jako v minulosti, z černého sopečného kamene. Problém byl ten, že jsme po všem, co nabízeli, strašlivě prahli a omámeni únavou nedokázali odhadnout skutečnou hodnotu věcí. Jediným řešením bylo zavřít oči, zacpat uši a prchat. Prodavače samozřejmě neodpuďí odmítavá gesta. Následovali tedy tanečními kroky náš úprk a na každém stém metru tohoto společného běhu snižovali rapidně cenu zboží. Tak se stalo, že jsme u bran Teotihuacanu zakoupili přibližně tři sta třicet tři výtvarných děl za směšné peníze a obchodníci uznale hodnotili naši taktiku.

Na světě nepochybně existuje mnoho krás a rozkoší. Každý z nás podle svého vkusu a náтуры preferuje jiné. Někdo miluje sex, někdo počítá škváru, jiný zase zbožňuje vepřové hody a Plzeň, někoho okouzlují sledování mexických telenovel. V té škále pěkného má každý z nás jistě svá nej. Nej typu:

„Jo, řeknu ti, že když sem dostal zlatou a vylez na stupně vítězů, brečel sem jak želva.“

„Ty vole, takový nohy, co měla ta Švédka, nemaj ani bohyně.“

„Přeplazil sem tu hnusnou poušť, a tak dobrou vodu, jako byla v tý louži, sem, čoveče, už nikdy nepil.“

Chápete, co myslím těmi dokonale krásnými pocity, které nemůže nikdy nic předčít? Ty má absolutně největší krásna, taková, o kterých mohu s klidem prohlásit, že nemohou být lepší, vám teď exklusivně prozradím. Takže pro mne je dokonale nádherný vášnivý polibek. Když se ke mně skloní kůň, zafuní a svojí sametovou hlavu mi opře o prsa. Slunečné, teplé ráno, kdy si sednu s šálkem čaje na zápraží chalupy a poslouchám ptačí hitovky. Hladí-li mě maminka a tatínek po vlasech. Dětský smích a dětská radost v dětských očích. Hvězdnatá noc u táboráku. Přípravy na cestu a návraty domů. A samozřejmě dobytí vrcholu pyramidy.

Den se přehoupl do druhé půlky. Vraceli jsme se do města, a protože do tmy ještě zbývalo trochu času, zachtělo se nám vyplnit podvečer bloumáním v ulicích. Netušíce, že i ten nepatrný čas bude neobyčejně pestrý, vydali jsme se nazdařbůh a kašlali na mapu i na průvodce. Věž Latinské Ameriky stála opodál našeho hotelu. To byl orientační bod jako hrom. V jedné ulici podezřele nesmrděla auta, chodilo podezřele málo lidí a podezřele zevlovala parta mladíků.

„Půjdeme tudy?“

„Proč ne?“ odvětila mi bezstarostně Nička, která asi neviděla tolikrát Sedm statečných.

„Nevim, támhle ten spolek nevypadá zrovna košér. Prohlídni si nenápadně toho největšího. Toho, jak na nás čumí. Nezdá se ti, že vypadá jako Kalvera?“

„Cože? Kolera? Jako ten z Lucie, jo?“

Mohlo mně být něco kolem pěti let, když táta došel k přesvědčení, že je již na čase, abych poznal Sedm statečných. Sestra s matkou jeho rozhodnutí sestoupit v třeskutém mraze do Špindlerova Mlýna za účelem návštěvy kina přijaly poněkud vlažně, zato já křepčil nadšením: „Hurá, kovbojka, hrdinové na koních, banditi!“ Matka, řádně poučena horskou službou, vzala na cestu tabulku čokolády a šlo se. Těsně před kinem táta přehlédl ledovku a flákl sebou, až mu nohy vylétly vzhůru a hlava hlasitě třískla o zem. Padl způsobem komika z němé grotesky, proto jsme všichni propukli v ohromný chechot. Doslova jsme čůrali smíchy. Nikoho z nás vůbec nenapadlo pomáhat bezvládně ležícímu otci. Zvedal ho až kolemjdoucí stařík, který nás nazval necitelnou, nevychovanou bandou a kdyby on byl hlavou naší bezbožné rodiny, seřezal by nás holí. Biják měl skvělou atmosféru. Narváno bylo k prasknutí. Musel jsem tátovi sedět na stehně. Sál byl přetopený a scény z vyprahlé mexické vesnice pěkně vynikly. Hltal jsem film a potil se. Při každém výstřelu jsem nadskočil a táta sykl. Při každém záběru jezdců jsem zadečkem kvrdlal v pomyslném sedle a táta trpělivě zatínal zuby. Překrásný zážitek. Na konci filmu jsme následovali malátně kulhajícího otce k davu, v kterém nám náhle zmizel. Divili jsme se, proč mu trvá takovou dobu přinést naše kabáty. Byl přece skoro první na řadě.

Z chumlu lidí v předsáli vyčníval dlouhovlasý elegantní frajer s širokými rameny. Zatím co já hledal tátu, máma se sestrou zalíbeně okukovali čahouna. Naparoval se a pak si dřepł na židli, kterou zrovna opustil náš tatínek mačkající si bouli na hlavě.

„Už ho vidím, mami,“ volal jsem.

Otec donesl obleky, divně otáčel hlavu do všech stran a hnal nás ven. Před kinem povídá maminka: „Zděnku, kde máš tu čokoládu, co sem ti dala. Všichni si vezmeme kousek, ať máme sílu. Vyšlápnu líp kopec.“

„Ále, vo tý podělaný čokoládě mi ani nemluv. Jak sem před kinem pad a byl sem votřeseněj, místo do kožichu sem si jí dal do kapsy vod kalhot a kluk mi na ní dvě hodiny rajtoval.“ Podíval se na mě trochu vyčítavě.

„To snad není možný. A co si s ní pak udělal?“ ptala se matka.

„No co, byla úplně roztavená, tak sem jí opatrně vykydal na tu židli u šatny.“

„Ježíš Zděnku, ty seš vůl,“ řekla láskyplně maminka.

„Psst!“ sykla ségra. „Hele, koukni mami.“

Táta začal hned dlouze smrkat do kapesníku. Z bijáku totiž vycházel onen vysoký fešák. Prošel okolo nás pyšně jako páv. Oblečen byl celý do zářivě bílé, jen uprostřed zadku měl obrovský hnědý flek.

Vprostřed ulice z party vyrazil Kalvera. Zastoupil nám cestu a s nadřazeným výrazem silnějšího se zeptal, jestli nemáme zbytečné peníze.

„A je to tady,“ řekl jsem Ničce, „až řeknu, tak zdrháme.“

Začal jsem blekotat, že nerozumím, že sem turista, velice chudý turista a ta brašna od kamery i od foťáku je zcela prázdná. Kalvera nevěřil a na jeho kývnutí se parta začala zvolna sunout našim směrem.

„To je zlý. A bude to možná úplně v prdeli Ničko. Na tři prchej a v nejhorším odhod' foťák. Jedna, dvě, ...“ Tři jsem nedořekl. Z potupného útěku, snad i následného krvavého, loupežného přepadení naštěstí nebylo nic. Jména i zdraví nám zachránil policista. Věřte nevěřte, osmý statečný zrovna projížděl ulicí. Zabrzdil u nás, vystoupil z auta a řekl, abychom šli raději courat do jiných míst. Dojatě jsme děkovali a fofrovali honem někam pryč. Na pakující se

mladíky křičel náš statečný zostra určitě tvrdé varování, protože když jsem se ohlédl, šlo rozpoznat, že Kalverův povýšený škleb pohasl.

S rozklepanými koleny jsme rozebírali, kam by mohla situace s chuligány dospět. Zda šlo o kejhák, nebo jen o šrajtofli a raděj skončili debatu u názoru: „Kašlem na to, jdeme na pivo.“ V rozrušení jsme se nevímjak ocitli na takovém veselém muzikantském náměstí. Stojí na něm sochy tanečnic a hudebníků. Dokola je obestaveno restauracemi a roztomilými krámky. No a ten večer, pravděpodobně jako každý jiný den, po náměstí chodila řada kytaristů v černých vestách s kalhotami ozdobenými rolničkami, cvoky a lampasy. Jejich pohledy ze stínu klobouků detekovaly někoho, kdo bude ochoten zaplatit za písničku. Festival Mariachiů byl v plném proudu a z nás vyprchala poslední kalná myšlenka. Muzikanti předváděli ty nejlepší kusy ze svého repertoáru, nebo hráli to, oč zákazník požádal. Profici každým coulem ovládali nástroje opravdu mistrně. Dajánu na dva akordy byste na náměstí fakt nezaslechli.

Z DENÍKU

... Stmívá se. Jen o prsa nás, šmejdi, neokradli, tak léčíme stres. Popijíme Margaritu, pivo a posloucháme dva postarší pány, kteří nám do oušek hrají moc hezkou skladbu: "Pueblo". Samozřejmě, že jsem jim musel zacálovat, ale jsou skvělí, tak nás těch pár pesos ani nemrzí... 20.00 hod. Jsme v hotelu a jíme fazole... Strašně mě serou kohoutky, z kterých trčí tyčka. Tu musíte držet stlačenou ke straně, jinak voda neteče...

25. listopadu: Nastal čas v El Monstruu utratit poslední peníze. Honosnější obchody jsme bez povšimnutí míjeli a zamířili rovnou do tržnice, kde bývá nákup výhodnější. Dalo docela práci sehnat kvalitní, tradiční pončo. Ne ten šunt, co nakupují turisté v buticích. Prahnul jsem po hutné zasmrádlé dece, takové, do jaké se navlékají venkované a ryzí desperádi. Jedno takové v tržnici měli. Konečně. Sedlo jako ulité, k tomu jsem pořídil i slamák s krepou, pod níž by se lehce ukrylo stádo krav. Tento typ sombrera nosívají pracanti na polích, aby je slunce nesežehlo.

„Nádhera. Ničko, koukni. Taková krása,“ plesal jsem a hned si vše na sebe navlékal. Bylo mně v té těžké dece a kloboučku vedro. Po těle mi stékal proudem pot a lidé kolem pukali smíchy, protože tak šíleně oháklého blba už dlouho neviděli.

„Hovno víte, co se nosí, vy paka. Národním kroji se může posmívat jenom trouba,“ pronesl jsem a hrdě vypjal hrud'. „Co tomu říkáš ty, má drahá?“ nakrucoval jsem se.

„Jste úžasný, seňore!“ usmála se Nička, zalezla ke mně pod širák a dala mi pěknou pusu.

Jen několik metrů od stanice metra "Galibardi" jsme zalezli do restaurace. Nad vchodem bylo napsáno: Moravia. A stejný název mělo i pivo, které tam točili. Vrchnímu jsme nakreslili na tácky pár výmluvných obrázků, jejichž pomocí chtěli vysvětlit, že jeho hospoda je blízká našim srdcím, protože nám připomíná domovinu.

„Tady Čechy, tady Morava. Morávia. Chápeš?“ ťukal jsem prstem do tácku. Bezvýsledně.

„No nic, tak nám každému přines ještě úno servéza.“ Podíval jsem se Niče do očí: „Končí nám cesta. Těšíš se domů?“

„Trochu,“ odpověděla, a zavěťřila nosíkem obíleným pivní pěnou. „Zdeny, máš taky takovej hlad?“

Objednali jsme tortilu, aby se alkohol lépe vstřebal, přesto nám ale nohy po několika sklenicích změkly a hlava napůl zgumovatěla.

POSLEDNÍ ŘÁDKY Z DENÍKU

... Už nemáme ani vindru. Vše jsme prohýřili v Bazaru de fotografia za obrázky starých časů a málem nezbylo dost na taxík k letišti. Adiós. Náš pobyt v Mexiku definitivně končí. Smutně chroustám praženou kobytku.

Přemítám o tom, kolik krásných, veselých i smutných chvil jsme prožili. Kolik neočekávaných překvapení, jaká nebezpečí a jaká vítězství. Uštkl mě had, plaval jsem s rejnoky, držel v ruce krokodýla, přepadli nás lupiči, viděli jsme kostely i chatrče chudáků, prošli pralesem, setkali se s šamanem i okatými dětmi. Co bych si mohl více přát? Přesně takové dobrodružství jsem hledal a na cestě Mexikem ho našel.

Motory zahučely a letadlo se zatřásl. „Tak zatím ahoj. Říkáme zatím, protože já i Blanka se chcem do týhle země někdy vrátit. Do překrásný, slunečný země. Země pyramid, draků, hadů a hubenejch psů, piva, červivejch pálenek, feferonek a moučnejch placek, prastarejch tradic, záhad a kouzel, kytar, sexy rytmů, mačet, sombrero a ponč, někdy příliš rovnejch silnic, nebetyčnejch hor, korálovejch útesů, palem a kaktusů, koňů a krav, indiánů, malejch krásnejch děcek, čističů bot, žebráků, seňorů, seňorit, mučačů a amigů.“

... a ještě něco. Upozorňuji, že nejsem žádný expert na Mexiko ani na jazyk, tudíž můžete v textu klidně najít chyby, nejasnosti, hovadiny. Mně to prostě nevádí, ani tobě ne, Ničko, vid'? Takže, jestli to bude vadit vám, klidně si běžte stěžovat. Třeba do Mexika na lampárnu.